Dehqon elkasiga dunyo tayanar

ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-иқтисодий газетаси

Muassis O'sbekiston Respublikasi Qishloq va suv xo'jaligi vazirligi

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

1997 йил 19 ДЕКАБРЬ. ЖУМА №99 (5.869). Сотувда эркин нархда

Жорий йилни қувончли меҳнат ютуқлари билан якунлаётган Косон туманидаги «Гулистон» жамоа хўжалиги деҳқонлари келгуси йил ҳосилига пухта замин ҳозирлашмоқда. Маҳаллий ўғит жамғариш, техникани таъмирлаш ишлари уюшқоқлик билан олиб бориляпти. Бунда техника ихлосманди Дониёр Бердиевнинг (суратда) муносиб ҳиссаси бор.

Шавкат СУЛТОНОВ олган сурат.

Чортоқ тумани учун жорий йил қувончли бўлди. Миришкор деҳқонлар йил бошидан буён фидокорона меҳнат қилиб, қишлоқ хўжалигининг барча соҳалари бўйича режаларини ортиғи билан адо этдилар. Ҳозир жамоаларда йил якунлари сарҳисоб қилиниб, даромад аниқланмоқда.

Туманда мева, сабзавот, узум, пахтачилик билан бир қаторда ғаллачиликни ривожлантиришга ҳам алоҳида аҳамият берилмоқда. Шу боис бу йил кузда 4150 гектар ерга «Скифиянка» навли дон экишган. Мавжуд майдонлар 250 дан зиёд ижарачиларга шартнома асосида тақсимлаб берилган.

Ҳозирги кунда бир текис униб чиққан ғалла майсаларини озиқлантириш қизғин. Бу юмушларни сифатли амалга оширишда «Мустақилликнинг беш йиллиги», Навоий номли, «Ойқирон», Бобур номли, «Чортоқ» жамоа хўжаликларининг ғаллакорлари пешқадамлик қилишяпти.

МУСТАҲКАМ ЗАМИН

Туманда дончилик соҳасида бой тажриба тўплаган миришкорлар талайгина. Бу борада «Ойқирон»дан Мирзааҳмад Қорабоев, «Мустақилликнинг беш йиллиги»дан Юнусхон Мирзаакбаров, «Ғалабанинг 45 йиллиги» дан Хайрихон Бобоева, Навоий номли хўжаликдан Раҳматжон Давлатовлар етакчилик қилаётган бригадаларни тилга олиб ўтиш ўринлидир. Улар бу йил 55-60 центнердан ҳосил олиб, касбдошларига намуна бўлишди.

Шунингдек, барча жамоаларда ғалла майсаларини кўз қорачиғидек асраш, уларни пайҳон қилинишига йўл қўймаслик мақсадида назорат гуруҳлари тузилган. Мазкур хизматга 50дан ортиқ отлиқ қоравуллар жалб этилган.

— Шу кеча-кундузда униб чиққан майсаларни агротехника қоидалари асосида парваришлаш билан бир қаторда ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш учун ариқ-зовурларни тозалаш, шудгорланган ерларга нури тўплаш каби қишки юмушлар ҳам меъёрида олиб борилаяпти, — дейди туман қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси бошлиғининг муовини Носиржон Бурҳонов — Ғаллакорларимиз келгуси йили мустақил республикамиз хирмонига 18 минг тонна сара дон топширишга аҳд қилишган.

Айни кунларда чортоқлик деҳқонлар қўлга киритилган ютуқларни янада мустаҳкамлаш учун келгуси йил ҳосилига пухта замин яратмоқдалар.

Эркин ТЎЛАГАНОВ, «Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

ОЗУҚЛИ ОТ ҲОРИМАС

Қишлов — чорвадор учун синов. Жониворларини аёзли кунлардан беталофат, семиз ва соғлом олиб чиқишни ўйлаган чорвадор мавсумга жиддий ҳозирлик кўради. Етарли миқдорда емиш жамғаради. Таассуф билан айтиш керакки, кейинги йилларда кўп жойда озуқа ғамлашга етарли эътибор берилмаётир. Минглаб бош қўй ва сигирлар баҳорга амал-тақал қилиб олиб чиқилаяпти. Оқибатда мол вазни енгиллашиб, маҳсулдорлик пасаймоқда.

Аввалги хатолар баъзи раҳбар ва чорвадорларга сабоқ бўлмаган кўринади. Йўқса, мўлжалдаги юмушлар ўлда-жўлда қолмасди. Ноябрь ойи охирларигача Андижон вилоятида дағал хашак тайёрлаш 51 фоиз, Фарғонада 50, Сирдарёда 36 фоизга бажарилди, холос. Чилла энди бошланаяпти, ҳали қишловнинг уч ярим ойи бор. Бор хашак эртага тугаса, жониворларга нима едиришади?

Баҳор серёғин келиб ўт мўл бўлди. Дала, қирлардан керагича табиий хашак ўриб олиш мумкин эди. Лекин шунга ҳам ўнлаб жамоаларда эътибор қилинмади. Бугуним ўтсинчи, эртага бир гап бўлар, қабилида юраверишди. Фақат Қорақалпоғистон ва Хоразмдагина керагидан зиёда хашак йиғилди. Бошқа жойларда ҳатто ўтган йилги миқдорда хашак ўрилмади.

Шу жумладан беда пичани бостириш ҳам қатор вилоятларда кўнгилдагидек эмас. Сирдарёда 28 минг тонна ўрнига 13 минг тонна, Хоразмда 82 минг тонна ўрнига атиги 17 минг тонна тайёрланган.

Бу йил барча вилоятларда катта-катта майдонларда ғалла етиштирилди. Эҳтиёжга етарли даражада сомон жамғариш мумкин эди. Афсуски, айрим чорвадорлар вақтида буни ўйлашмади. Пировардида Андижонда 56, Фарғонада 52, Сирдарёда 36 фоизгина сомон йиғилди. Рақамлардан кўриниб турибдики, ушбу вилоятларнинг қатор хўжаликларида кўрсаткич бундан ҳам паст.

Тармоқ ҳақида гап кетса баъзи мутахассислар чорвадан фойда йўқ, турган-битгани зарар, деб нолишади. Аслида шундайми? Нега хонадонда боқилган сигир ёки новвос зарар келтирмайди? Еган емишини оқлаб, эгасига катта фойда келтиради. Чунки парваришига яраша кунига 10-12 килограммдан сут беради. Ўнлаб фермаларда эса ҳар бош соғин сигирдан соғилаётган сут 2-3 килограммдан ошмайди. Яхши боқилмаган жонивор қандай қилиб кўп сут берсин, ахир?

Тармоқ таҳлили

Ёзда ғалладан бўшаган майдонларга озуқа экинлари экиш мумкин эди. Афсуски, кўп жойларда имкониятдан тўла фойдаланилмади. Ҳатто хашаки лавлаги етиштириш ҳам кўнгилдагидек бўлмади. Қорақалпоғистонда 24 минг тонна лавлаги талаб этилган ҳолда 3,5 минг тонна, Жиззахда 13 минг тонна ўрнига бор-йўғи 800 килограмм лавлаги жамғарилган. Навоий вилоятида эса шу ҳам йўқ.

Кўп йиллардан буён давом этиб келаётган бир касаллик бор. Қиш ғамини ёзда емай дўпписини осмонга отиб ялло қилиб юрган чорвадорлар мавсум ўртасида зир югуриб хашак қидириб қолишади. Амал-тақал қилиб топишади, бирни иккига олишади. Улар ортиқча харажатга тушмай, вақтида ҳаракат қилишса бўларди-ку?!

Маълумотда келтирилган рақамларга қараб кишининг юраги ачийди. Ҳар бош шартли молга меъёрда талаб этилганига нисбатан Сурхондарёда 40, Сирдарёда 37, Жиззахда 36 фоизлик озуқа бирлиги жамғарилган. Умуман ҳеч қайси вилоятда қишловга етарли миқдорда озуқа ғамланмаган. Қорақалпоғистонда 13,8 центнер ўрнига 7,1, Андижонда 17,8 центнер ўрнига 9,9, Хоразмда 17,5 центнер ўрнига атиги 8,9 центнер озуқа бирлиги тайёрланганини қандай изоҳлаш мумкин? Нима бу, тармоққа эътиборсизликми, ёки лоқайдлик?

Шунингдек, кўп фермаларда молхоналар таъмирланмади. Жониворлар сақланадиган биноларга тўхтовсиз изғирин кириб турибди. Қор ёғиб, совуқ кўтарилиши натижасида аҳвол янада қийинлашди. Зудлик билан зарур чора-тадбирлар кўрилмаса, талофатга йўл қўйиш мумкин. Йўқотиш осон, тиклаш қийин. Битта ғунажинни сигир қилгунча беш йил керак. Буни унутмайлик.

Кейинги пушаймон ўзингга душман дейдилар. Энди бор озуқани исроф қилмай, бир қисмини ҳам чиқитга чиқармай тежаб сарфлаш даркор. Масъулиятли, аёзли кунлар бошланаяпти. Касбини эъзозлаган чорвадор ҳар бир жониворни қишдан соғлом олиб чиқишни ўйлайди. Мол туёғи кўпайса гўшт, сут маҳсулотлари ҳам сероблашади, юртда фаровонлик ортади.

Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

ЎЗАРО МАНФААТЛИ ҲАМКОРЛИК

Шу йил 17 декабрь куни бир гуруҳ Миср қишлоқ хўжалик ходимлари Ўзбекистон қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлигининг таклифига биноан Тошкентга келдилар.

Делегация таркибида Миср қишлоқ хўжалиги вазирлигига қарашли озиқ-овқат саноати институтининг директори доктор Аҳмад Хуршид, мазкур вазирликнинг боғдорчилик ишлари бўйича маслаҳатчиси доктор Халифа Окаша, боғдорчилик институти директори ўринбосари доктор Одил Мутавалий ҳамда шу институт вакили доктор Муҳаммад Закийлар бор.

Мазкур ташриф Ўзбекистон-Миср қўшма комиссияси битимлари доирасида Ўзбекистон ва Миср қишлоқ хўжалиги тадқиқотлари марказлари тажрибаларини ўзаро алмашиш дастури доирасида амалга оширилмоқда.

Ташриф давомида делегация аъзолари қишлоқ хўжалик маҳсулотлари уруғларини айирбошлаш масаласини кўриб чиқадилар. Зеро, Ўзбекистонда яхши самара бераётган Миср уруғлари бор. Бунга мисол қилиб Миср буғдой уруғини кўрсатиш мумкинки, у Ўзбекистон заминида ажойиб самаралар бермоқда. Шу билан бирга Ўзбекистондаги баъзи бир қишлоқ хўжалик экинлари, мева-чева уруғлари борки, уларни Миср шароитида ўстириш кўзланган натижани бериши мумкин. Демак, бу борада икки томонлама ҳамкорликнинг келажаги порлоқ. Миср делегацияси Ўзбекистонда тажриба тариқасида экиб кўрилиши учун 520 кило аъло навли «Саха» деб аталмиш буғдой уруғини, ҳамда 28 навдаги Миср мева-чевалари уруғларини олиб келдилар.

РААФАТ АС-САБЪА
Миср Араб Республикасининг Ўзбекистондаги элчихонаси Матбуот шўъбасининг раиси.

ЕРЛАР ЭКИШГА ТАЙЁР

Балиқчи туманидаги «Бўстон» ширкатлар бирлашмаси деҳқонлари шудгорлашни муддатидан олдин тугаллаб, бир ярим минг гектардан ортиқ ерни «Андижон» усулида, яъни плёнка остига чигит экишга тайёрлаб қўйдилар. Шу мақсадда шудгорлаш олдидан тупроққа махсус ишлаб чиқилган картограмма бўйича зарур миқдорда минерал ва маҳаллий ўғит солинди. Сўнгра эрта баҳорда ер тез етилиши учун эгат олиб қўйилди. Бу майдонларга март ойида плёнка остига чигит экиш мумкин бўлади.

Шу кунларда хўжаликда келгуси йилда пахта етиштиришга ажратилган шўрхоқ ерларнинг шўрини ювишга тайёрлаш тугалланмоқда. Пахтакорлар 900 гектар ерда тупроқ шўрини икки-уч марта ювишни режалаштирган. Хуллас «Бўстон» деҳқонлари келгуси йилда ҳамма майдонларда «Андижон усулида» пахта етиштирадилар.

Хўжалик меҳнаткашларининг самарали ишлашлари учун қулай шароит яратилди. Улар коржома ва махсус пойафзал билан таъминланди, ҳар куни икки марта текин иссиқ овқат тайёрланмоқда. Бажарилган ишлар учун ҳар беш кунда ҳақ тўланмоқда.

— Бизнинг шароитимизда плёнка остига чигит экиш усули ўзини тўла оқлади, — деди хўжалик раҳбари Аҳмаджон Қирғизов. — Шу усул туфайли бу йил мўл ва эртаги ҳосил етиштирдик. Ватан хирмонига 8057 тонна сифатли пахта топширдик. Бу режадагидан 600 тонна кўп. Айрим бригадаларда ҳосилдорлик 36—39 центнерга, хўжалик бўйича эса ўртача 33,3 центнерга етди.

ДОН МЎЛ БЎЛАДИ

Тошкент тумани Йўлдош Охунбобоев номидаги жамоа хўжалигида дончиликни ривожлантиришга йилдан-йилга жиддий эътибор берилмоқда. Ўтган йили ҳар гектар ердан 40 центнердан дон олиниб, мўлжалдагидан икки ҳисса ортиқ — 500 тонна ҳосил кўтарилди.

— Дончилик истиқболи ўзимизга боғлиқ, — дейди жамоа хўжалиги раҳбари Искандар Фозилов. — Бу йил уруғ танлашга алоҳида эътибор бердик. Чуқур ҳайдалиб, маҳаллий ўғитга тўйдирилган майдонларга сара уруғ экдик. Униб чиққан майсаларни пайҳондан сақлаш келгуси йил ҳосилига замин яратишини тушунган ҳолда назоратни кучайтирдик.

(ЎзА).

1998 йил — Оила йили

ИНСОН МЕҲРГА ТАШНА

Хўжалигимиз ерлари Тожикистон заминига туташ. Бизни катта анҳор ажратиб туради. Табиийки, тожик халқи бошига тушган оғир савдолардан биз ҳам эзилган кезларимиз кўп бўлган. Шунда барчамиз кўрган кунларимизга шукрона қилиб мустақиллигимизни мустаҳкамлашга, Ватан бойлигига бойлик қўшишга киришиб кетамиз. Узоқ йиллардан буён нисбатан мураккаб шароитда ғалла, пахта ва бошқа неъматлар етиштириб бирбиримиз билан ягона оила аъзоларидек ҳамкору ҳамжиҳат бўлиб кетганмиз. Одамларимиз меҳроқибатли, сабр-қаноатли, ўз сўзининг устидан чиқадиган фидойилардир. Яқингинада Деҳқон бобонинг уйини ҳашар йўли билан таъмирлаб бердик. Нуронийлар бошчилигида кам таъминланган оилада никоҳ тўйини ўтказдик. Харажатлар асосан хўжалик ҳисобидан бўлди.

Тўхтабиби Хайитова ҳақида яйраб гапираман. Меҳри дарё бу аёл кишилардан беминнат ёрдамини аямайди. Ўзи бошчилик қилаётган бригадага ҳаётда муайян вақт ўз йўлини топа олмаган ёшлардан бир гуруҳини таклиф этди. Уларга оналик қилди, борини баҳам кўрди. Вақт ўтиши билан иноқ жамоада соғлом, яратувчилик муҳити юзага келди. Бригадир Т.Хайитова ҳамиша халқ ишига, ҳақ йўлига қайишади. Иш манфаати йўлида талашибтортишишдан чўчимайди. Инсон қалби ҳамиша меҳрга ташна. Яхшилик қилишни дилга жо қилганлар асло кам бўлишмайди. Худди шу фазилати туфайли опа чинакам бахт топди, шараф топди. Уни барча дилдан ҳурматлайди, айтганларини вақтида бажо келтиради. Ҳосил тақдири ҳал булаётган кезларда бригаданинг барча аъзоси кечаю-кундуз ғўзалар атрофида парвона бўлишди. Далаларда мўлжалдан ортиқ ҳосил етиштирилди. Бунда садоқат, яхшиликка-яхшилик билан жавоб бериш мужассам. Кутилганидек опа бошлиқ бригада ҳосилдорликни гектарига 5 центнерга ошириб, давлатга пахта топшириш режасини хўжаликда биринчи булиб бажарди.

Экинларимиз насослар ёрдамида сув ичади. Қисталанг дамларда бригадалар бир-бирига яқиндан кўмаклашади. Биринчи бўлимимиз экинларига оби-ҳаёт Тожикистондан келади. Шу боис саратон кезларида қатор муаммолар кўндаланг бўлади.

Шунда деҳқонларимиздаги энг яхши фазилатлар намоён бўлади. Бўлимдаги ҳар туп ниҳолни қондириб суғориш, парваришлашга барча ўз ҳиссасини қўшади.

Сафар Ёров деҳқончилик пири. У ҳар қандай шароитда ҳам ишнинг каловини топади. Бой тажрибасини ёшлар билан ўртоқлашади. Ўша воқеа ҳамон эсимда: Ж.Қобулов бригадасида иш орқага кетди. Уч нафар фаол билан унинг ҳузурига борарканмиз шийпон ёнида Сафар оға рўбарў бўлди.

— Ҳамкасбларни ранжита кўрманг, — деди у қатъий оҳангда. — Ҳаёт мураккаб, баъзи бир узрли сабаблар бор. Насиб қилса биргалашиб тез кунда ғўзалар ривожидаги қолоқликни бартараф этамиз.

Қанчалик қувонганимизни билсангиз эди. Ахир инсон инсонни суяса, фақат яхшилигига яраша бундан улуғ иш борми?! Қобулов ишончни оқлади. Барчани қойил қолдириб жорий йилда қарийб 50 центнердан хирмон кўтарди.

Бизда ёз ниҳоятда иссиқ келади. Баъзан жазирамада ишлаётган миришкорларни кўриб қалбим жумбушга келади. Бир куни ҳузуримизга Тўпаланг канали бошқармаси бошлиғи Йўлдош Раҳимов ташриф буюрди. Мутахассислар билан дала кезиб, қаро терга ботиб, шароитимизни ўрганди.

— Хўжалик деҳқонларига балли, — деди у,— Кишилар ўртасидаги ҳамжиҳатлик, дўстлик ришталари мустаҳкамлиги қийинчиликларни енгишда асосий омил булаяпти. Биз ҳам бир ёндан, эртагаёқ ишчиларимиз қудуқларни қазишга киришишади...

Ушандан сўнг сувга анча елчидик. Аксарият бригадаларда йиғим-терим мавсуми зўр уюшқоқлик билан амалга оширилди. Баъзи жамоалар қизғин паллада кунига йиллик режанинг 10 фоизидан ошириб оқ олтин топширдилар. Ана шундай фидойилик туфайли хўжалик бўйича гектаридан 35 центнер ўрнига 41 центнердан пахта ҳосили йиғиштириб олинди. Йиллик режа 121 фоизга адо этилди.

Ғаллачиликда ҳам илдам қадамлар қўйилди. Узининг ширинсуханлиги, ташкилотчилиги билан катта оиламизга файз бағишлаётган Шокиржон Абжалиловдан ғоят миннатдормиз. Боиси у биринчи булиб ғалла ҳосилдорлигини 50 центнерга етказиш ташаббусини бошлади. Ерларни вақтида шудгорлаб, маҳаллий ўғитга тўйинтирди. Бир текис унган майсалар айниқса қирчиллама қиш ойларида меҳр билан парваришланди. Чунонам ҳосил етилдики, буғдой бошоқларини кўриб кўз қувнарди. Шокиржон ака сўзининг устидан чиқди. Ҳосилдорлик 50 центнердан ошди. Миришкор тажрибаси асқотди. Аксарият жамоалар ғалладан баракали хирмон кўтардилар. Жами 1200 тонна бошоқли дон етиштирдик. Шундан 700 тоннаси давлатга сотилди. Бу борадаги режа 135 фоизга адо этилди.

Инсон қалби меҳрга ташна, деб бекорга таъкидлаётганимиз йўқ. Бир оғиз ширин сўз руҳиятимизни бутунлай ўзгартириб юбориши мумкин. Усмонали Ашуров тажрибали бригада бошлиқларидан. Бултур негадир омади юришмади. Ориятли деҳқон ҳузуримга келиб, бошқа ишга ўтказишни сўради. Унга далда бериб, қўлимиздан келган ёрдамни аямадик. Вақт ўтиши билан Ашуров бригадасида ишлар юришиб кетди. Бу йил у давлатга пахта топшириш режасини 110 фоизга адо этди. Жамоа мўмай даромад эгаси бўлди.

Ҳозирги кунда асосий эътибор чорва қишловини кўнгилдагидек ўтказишга қаратилган. Жорий йилда совлиқлардан қўзи олиш, давлатга жун, гўшт топшириш режалари ортиғи билан бажарилди. Синов даври учун етиб-ортадиган озуқа жамғарилган. Айниқса сенаж, лавлаги, шелуха сероб.

Хўжалик раҳбарияти деҳқонлар хоҳиш-истагини алоҳида инобатга олади. Отахонлар таклифига кўра ажойиб гузар барпо этдик. Унда маданий-маиший хизматнинг 16 тури мавжуд. Ҳукуматимизга раҳмат, узоқ масофадан газ қувурлари тортиб келинди. Ичимлик сувидан қийналиш йўқ. Узимча фикр қиламан: қаерда азизу мўътабар инсонлар бир оила бўлиб аҳилликда, ҳамжиҳатликда ишласалар ҳар қандай қийинчиликларни бартараф этиш, улкан муваффақиятларга эришиш мумкин.

Тошпўлат ТОШЕВ,
Узун туманидаги Жўра Эшмирзаев номли жамоа хўжалиги бошқаруви раиси.

Матбуот сўзининг таъсири

ХАТОЛАР ТАКРОРЛАНМАЙДИ

Халқимизда «Сифатли шудгор— мўл ҳосилга гаров» деган нақл бор. Буни яхши тушунганлар ерга маҳаллий ва минерал ўғит солиб, уни ўз вақтида оби-тобида ҳайдатади.

«Қишлоқ ҳаёти» рўзномасида чоп этилган «Кузги шудгор нега кечикяпти?» ва «Хатолар нега такрорланаяпти?» сарлавҳалари остида берилган танқидий мақолаларда Фарғона вилоятида бу муҳим ишни бажаришда йўл қўйилган камчиликлар рўй-рост очиб ташланган эди.

Куни кеча таҳририят ушбу танқидий мақолаларга Фарғона вилояти Қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармасидан қуйидаги жавоб хатини олди. Унда шундай дейилади:

Рўзноманинг 7 ноябрь сонида «Кузги шудгор нега кечикяпти?», 11 ноябрь сонида «Хатолар нега такрорланяпти?» сарлавҳали танқидий мақолаларда Фарғона вилояти Риштон туманидаги айрим хўжаликларда ҳайдов ва бошқа техника воситалари кузги шудгорлашга қониқарсиз тайёрлангани, айниқса, тумандаги «Узбекистон 5 йиллиги» ва М. Келдиев номли жамоа хўжаликлари, шунингдек, Узбекистон, Бувайда туманларида ҳам техниканинг тайёргарлик ҳолати қониқарсиз эканлиги, вилоятдаги 984 та ҳайдов тракторидан 258 таси далага чиқиб, ҳар бири кунига 3,6 гектардан ер ҳайдагани тўғри танқид қилинган.

Мазкур мақолалар 1 декабрь куни вилоят Қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси штаб йиғилишида вилоят агрокомплекси ташкилотларининг бошлиқлари ва мутахассислари билан, 4 декабрь куни вилоят ҳокими бошчилигида Бағдод тумани «Ғалаба» жамоа хўжалигида туман ҳокимлари, уларнинг қишлоқ хўжалиги бўйича ўринбосарлари, туман қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаларининг бошлиқлари ва ўринбосарлари, хўжалик бошқаруви раислари ҳамда вилоятдаги қишлоқ хўжалигига дахлдор ташкилот раҳбарлари билан атрофлича муҳокама қилиб, барча техникадан унумли ва тўлиқ фойдаланиш, шудгорлашни тез якунлаш, шунингдек, чопиқ тракторлари ва бошқа техника воситаларини тўлиқ ремонтга тортиш, ишловчиларга қулай шароит яратиб бериш чора-тадбирлари белгиланди.

Шу кунларда кузги-қишки ишларни бажаришда 1020 та ҳайдов ва ер текислаш бўйича техника, 33 та «Магнум» тракторлари, 175 та экскаваторлар, мингдан ортиқ майда механизмлардан фойдаланилмоқда. 5 декабрь ҳолатига кўра, 83420 гектар ёки йиллик режанинг 81 фоизи миқдорида ер шудгорланди. 1998 йил ҳосили учун барча агротехник тадбирлар сифатли ўтказилиши чоралари кўрилмоқда.

А. ЙЎЛБАРСОВ,
Фарғона вилояти қишлоқ ва сув хўжалиги бошқармаси бошлиғи, вилоят ҳокимининг ўринбосари.

ДЕҲҚОН ПАЙ ЭГАСИ

Ислоҳот — инсон хизматида

Саид Ҳусановни хўжалик машина-трактор паркида учратдик. Илгари у киши билан учрашмаган бўлсак-да, унинг ибратли ишлари, кишиларга ғамхўрлиги, одамохунлиги ҳақида кўп эшитганмиз. Танишгач у ҳақда эшитганларимиз тўғри эканига амин бўлдик. Суҳбатимиз ўз-ўзидан қовушиб кетди. Хўжаликда эришилаётган ютуқлар ҳақида у шундай деди:

— Давлатга режадаги 3050 тонна ўрнига 3679 тонна пахта, 2000 тонна ғалла, 350 тонна полиз ва сабзавот маҳсулотлари етказиб бердик.

Хўжалик ҳудудидаги 3 та қишлоқда 10 минг аҳоли яшайди. 5 та мактаб, 4 та болалар боғчасида таълим-тарбия олаётган келажагимиз эгаларига ғамхўрлик ҳам раис елкасида. Ундан ташқари оқсоқоллар, нафақахўрлар билан ҳам суҳбатлашиб, кўнгилларини олишга вақт топдик. Хўжаликда маданий-маиший шароитлар яратилаяпти. Оброн, Бойғунли қишлоқлари аҳолиси табиий газдан баҳраманд бўлди. Биргина 1997 йилда 400 га яқин хонадонда зангори олов ёнди. Қишлоқ кўчалари кенгайтирилиб, асфальтланмоқда. Қишлоқ инфраструктурасини ривожлантириш учун барча эзгу ишлар қилинаяпти.

— 1998 йил —Оила йили деб эълон қилиниши зиммамизга эзгу вазифалар юклади, — сўзида давом этди раис.— Келгуси режаларимизни шунга асосан белгилаяпмиз.

Бу йил ҳам хўжалик деҳқонлари қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштиришда ўзларини кўрсатдилар. Пахта тайёрлаш режаси 121 фоизга уддаланди.

Жамоа деҳқонлари айни пайтда келгуси йил ҳосили учун пухта тайёргарлик кўраётирлар. Кузги дон парвариши, далаларни шудгор қилиш ишлари кўнгилдагидек бормоқда. Пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштириш кўпайса ўз-ўзидан маълумки, иқтисод яхшиланиб, халқ турмуш фаровонлиги ортаверади. Дастурхон тўкинлигини таъминлайди.

Шу йилнинг сентябрь ойи охирларида юртбошимиз Қашқадарё вилоятида бўлганларида ушбу хўжаликка ҳам ташриф буюриб шундай деган эдилар:

«Қашқадарё менинг Ватаним. Деҳқончилик сирларини шу юрт одамларидан ўргандим, мана юзлари таниш бўлган раисни ҳам ўзим шу хўжаликка қўйиб кетганман». Юртбошимизнинг қалбларни тўлқинлантирувчи бу сўзлари барчани, жумладан раисни ҳам ғоят руҳлантириб юборди.

Раис билан суҳбатлашиб турганимизда Косондаги ушбу «Гулистон» жамоа хўжалиги ҳудудида жойлашган Абдулла Қодирий номли мактаб директори Шукрулло Муродов кириб келди. Салом-аликдан сўнг қўлидаги қоғозни раисга ийманибгина туриб узатди.

— Илтимосингиз фақат шуми? — сўради раис табассум билан.

— Ҳа, энди иложи бўлса, келгуси йилда яна ҳам кўпроқ ҳосил олиб мактабнинг моддий базасини мустаҳкамласак девдик, — жавоб берди мураббий.

— Бўпти, мактаб ихтиёрига қўшимча яна 0,5 гектар ер ажратиш учун зарур ҳужжатларни тайёрланг.

Домла раис хонасидан мамнун чиқиб кетди. Сўнг билсак, мактаб жамоаси икки йилдан буён хўжалик ихтиёридан 2,5 гектар ер олиб деҳқончилик қилаётган экан. Биринчи йили 32 центнердан пахта етиштирган муаллимлар бу йил озуқа лавлагиси парваришлашибди. Ҳисоб-китобларга қараганда 70 тоннага яқин лавлаги олинар экан. Келгуси йилда қўшимча ерлар ҳисобига помидор ва беда экиб, уруғини топширишни ўйлаб қўйган мактаб директори Саид Ҳусановдан миннатдор эканлигини яширмади. Шу пайтгача тушган даромаддан мактаб учун парта, доска, стол-стул олинибди. Боқувчисини йўқотган ўқувчиларга берилаётган моддий кўмак ҳам шу даромад ҳисобидан

— Кузги шудгорлашни сифатли ўтказиш мақсадида 11 та ҳайдов трактори жалб қилинган, — деди С. Хусанов. — Тракторчиларнинг меҳнатига яраша ҳақ тўлаяпмиз. Шудгор асосан тунда ўтказилмоқда. Ҳозирги илиқ-иссиқ кунлардан оқилона фойдаланиб, ерни «чапша» қилиб олсак марра бизники.

Раис хўжаликда баракали меҳнат қилаётганлар ҳақида фахрланиб гапирди. Ғани Эшпўлатов, Муҳиддин Шониёзов, Холмурод Раҳимов, Умид Насриев, Ҳайитмурод Жумаев, Усмон Рўзиев, Ортиқ Жабборов сингари оловқалблар жамоанинг ишонган тоғлари.

Чорвачиликни ривожлантириш учун ҳам ибратли ишлар амалга оширилмоқда. Қишлов соз ўтаётир. Қишловга етарли миқдорда озуқа жамғарилган. Алимардон Номозов раҳбарлик қилаётган фермада 500 тонна сомон, 130 тонна беда пичани, 400 тонна силос, 1200 тонна сенаж, лавлаги тайёрланди. Молхоналар таъминланди.

Яқинда жамоа хўжалигини пайчилик жамиятига айлантириш ҳақидаги хўжалик бошқаруви кенгашининг қарорини туман ҳокимлиги тасдиқлаганини айтишди. Бу мулкка бўлган муносабатни ўзгартиради. Одамларнинг яхши яшашига имкон яратади. Кўпроқ даромад эгаси бўлишга чорлайди. Хўжаликдаги мавжуд 16 миллион сўмлик пай улуши 1459 кишига меҳнатига қараб тасдиқланди. Бундан буён хўжалик пай усулида иш олиб боради.

Обиджон ҒОФУРОВ,
Шавкат СУЛТОНОВ.

Янгибой Кўчқоров Беруний туманидаги Саркоб қишлоғида туғилган. Тошкент Аграр дорилфунунининг деҳқончилик кимёси ва тупроқшунослик факультетида ўқиган. Мирзо Улуғбек номидаги Тошкент Давлат дорилфунуни журналистика факультетини имтиёзли диплом билан тугатган.

У кўп йиллардан буён матбуот соҳасида ишлаб келади. Ижодкорнинг «Қўриқда боғ яратиб», «Элликқалъа қаҳрамонлари», «Ер қадрини билганлар», «Элликқалъа эллари» каби китоблари чоп этилган.

Яқинда Янгибой Кўчқоров «Қишлоқ ҳаёти» газетасининг Қорақалпоғистон Республикаси бўйича ўз мухбири бўлиб иш бошлади.

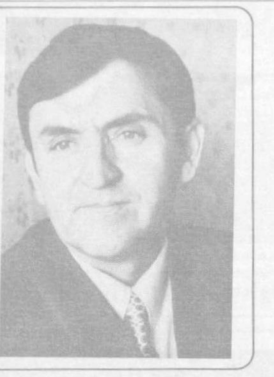

ТАБАРРУК ТУПРОҚДА УНГАН «ОҚ ОЛТИН»...

Мадриддаги Халқаро сифат ва такомиллаштириш жамғармасининг «Олтин юлдуз» совринига лойиқ деб топилди

Испания пойтахтидаги Малика Ҳазрати Олияларининг саройининг мажлислар зали. Халқаро сифат ва такомиллаштириш жамғармаси анжуманига жаҳоннинг 130 дан ортиқ мамлакатларидаги 500 та корхонадан вакиллар, ушбу нуфузли ноҳукумат ташкилоти фаоллари тўпланишган. Навбат етиб анжуманни олиб борувчи қуйидаги хушхабарни эълон қилади:

— Қорақалпоғистон Республикасининг «Беруний пахта тозалаш заводи» ҳиссадорлик жамияти ишлаб чиқарган пахта толаси Халқаро сифат ва такомиллаштириш жамғармасининг «Олтин юлдуз» соврини билан тақдирланади!

Гулдурос қарсаклар янгради. Бу қарсаклар, биринчидан, истиқлолга эришган, демократик жамият қураётган давлатимиз, иккинчидан, жафокаш Оролбўйи замини, учинчидан, Абу Райҳон Берунийдек улуғ алломанинг киндик қони тўкилган табаррук тупроқ шаънига чалинган эди.

Пиреней ярим оролидан таралган хушхабар қитъалараро қанот қоқиб тезда Қуйи Амударё воҳасига етиб келди. Ўзбекистон ва Қорақалпоғистон оммавий ахборот воситалари бу муждани халқимизга етказмоқда. «Беруний пахта тозалаш заводи» ҳиссадорлик жамиятининг ўзида қувончли воқеага бағишланиб йиғин ўтказилди. Қорақалпоғистон Жўқорғи Кенгеси Раиси Темур Камолов ташриф буюриб, Халқаро «Олтин юлдуз»ни ҳиссадорлик жамияти раиси Баҳром Қўшакеевга тантанали равишда топширди. Жамоа аҳли ва меҳмонларга ош тортилиб, куй-қўшиқлар янгради. Беруний тумани ҳокими, Қорақалпоғистон Жўқорғи Кенгеси депутати Рейимбой Қурбонбоевнинг таклифига кўра корхонанинг ҳар бир ишчи-хизматчиси, муҳандис-техник ходимлари олтин совринни ўз қўлларига олиб томоша қилдилар.

Олтин соврин ҳиссадорлик жамияти аъзоларига ўзига яраша моддий манфаатлар ҳам келтирди. «Ўздавлатпахтасаноатсотиш» ҳиссадорлик уюшмаси корхонага 100 минг сўм, «Қорақалпоқ давлатпахтасаноатсотиш» ҳиссадорлик уюшмаси ҳар бир ишловчига ойлик маош миқдорида мукофот пули ажратди.

Беруний тумани миришкорлари азалдан деҳқончиликда ўзига хос муваффақиятларга эришиб келганлар. Қуйи Амударё воҳасининг яқин ўтмишига нигоҳ ташлайдиган бўлсак, пахта тозалаш саноати бу ерда бундан 100 йил муқаддам вужудга келгани маълум бўлади. Ўтган асрнинг охирларида бу ерда бир неча пахта заводлари иш бошлаган. 1919 йилда эса Шоббоз, ҳозирги Берунийда илк пахта заводи қурилди. Орадан ўтган 80 йил давомида жафокаш халқимиз ўз бошидан не-не машаққатларни, азиятларни кечирмади, дейсиз!

Энг катта афсусимиз шунда эдики, 70 йилдан ортиқроқ вақт давомида қизил империяга арзон-гаров пахта етиштириб берадиган хом ашё мустамлакаси бўлиш билан биргаликда маҳсулотимиз эвазига келадиган мўмай валюта, мукофотлардан ҳам маҳрум эдик!

Аллоҳга беадад шукрлар бўлсинким, Истиқлол эркимиз, ҳуқуқларимиз, ўзлигимиз, тилимиз, динимиз, қадриятларимиз билан бирга меҳнатимиз меваларини ҳам қайтариб берди. Томчида қуёш акс этганидек, олган «Олтин юлдуз»да ана шу ҳақиқат ўз тасдиғини топди.

Келинг, энди берунийлик пахта тозаловчилар қўлга киритган олтин соврин замиридаги омилларни таҳлил қилиб кўрайлик:

Олтин совринни таъминлаган биринчи ва бош омил тобора мустаҳкамланиб бораётган муқаддас Мустақиллигимиздир. Истиқлол жаҳон бозорига йўлни кенг очиб берди. Айни пайтда иқтисодий турмушимиздан бозор муносабатлари етакчи ўрин эгаллади, жаҳон андозаларига жавоб берадиган рақобатбардош маҳсулот ишлаб чиқариш учун шарт-шароит вужудга келди.

Иккинчи манба Беруний элининг хосиятли заминидир. Бу ерда минг йиллардан буён энг сара қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етиштирилади. Масалан, Беруний қовунларининг довруғи етти иқлимга таралган. Бу тупроқда унган пахта толасининг жаҳон миқёсидаги кўрикда совринли ўринни олганлигининг боиси ҳам шундадир.

Яна муҳими, бу ерда деҳқончилик сир-асрорларини мукаммал билган миришкорлар кўп. Ва ниҳоят, яна бир асосий омил «Беруний пахта тозалаш заводи» ҳиссадорлик жамиятининг аҳил, меҳнатсевар жамоаси иқтисодий ислоҳотларни изчил амалга ошираётганлигидир. Ҳиссадорлик жамияти кейинги йилларда ўз тармоғининг пешқадамларидан бирига айланди. Масалан, 1995 йил халқ хўжалик йилида Беруний тумани пахтакорлари 29736 тонна хом ашё тайёрладилар. Аммо ўша йили берунийлик пахта тозаловчилар жами 41254 тонна «оқ олтин»ни қайта ишладилар. Бошқачасига айтганда, қўшни туманлар етиштирган пахтанинг катта қисмини ҳам қайта ишлаб бердилар! 1996 йилда эса 8100 тонна ўрнига 8350 тонна тола ишлаб чиқарилди. Тола чиқиш нисбати ошди.

Ҳиссадорлик жамияти Инсон манфаатлари йилини муваффақиятли якунламоқда. 11 ой мобайнида режадагидан кўп маҳсулот тайёрланди. Шу вақт ичида 570 минг сўм ўрнига 579,5 минг сўмлик халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқарилди.

Ҳиссадорлик жамиятида ишлаб чиқариш жараёни ривожланиб бораётганининг омилларидан бири шуки, бу ерда инсон манфаатлари етакчи ўринга қўйилган. Ишчи-хизматчиларнинг ўртача ойлик маоши 4 минг сўм атрофида. Ишловчиларга бепул тушлик ташкил этилган. Корхона ҳузуридаги бир бош сигир, бир бош от сотиб олишдан тузилган ёрдамчи хўжаликда бугун 220 бош қорамол, 500 бош қўй бор. Ишловчилар имтиёзли нархдаги гўшт билан таъминланяпти. Ёрдамчи хўжаликдаги 127 гектар ерда шоли, сабзавот, полиз маҳсулотлари етиштирилиб, бозор нархларидан 2 баробар кам баҳоларда завод аҳлига тарқатилмоқда. Ҳиссадорлик жамияти қошида 50 ўринлик замонавий санаторий-профилакторий ишлаб турибди. Хуллас, ҳиссадорнинг самарали ишлаши ва яшашлари учун шарт-шароит яратилган.

Ҳозир жамият ҳузурида электр двигателларини таъмирлаш, гилам тўқиш, тикувчилик шохобчалари ишлаб турибди. Консерва ва ғишт цехлари қурилиши ниҳоясига етмоқда.

Корхона ютуқларида унга 7 йилдан буён раҳбарлик қилиб келаётган Баҳром Қўшакеевнинг муносиб улуши бор. 1980 йили Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтини битиргач, ишни оддий созловчиликдан бошлади, шу жамоада тобланди. Сўнг кўп йиллар Элликқалъа пахта тозалаш заводи, «Қорақалпоқдавлатпахтасаноатсотиш» уюшмасида масъул лавозимларда ишлади.

— Жамоамиз олган «Олтин юлдуз» совринида бутун Беруний деҳқонларининг ҳиссаси катта, — дейди Баҳром Янгибоевич. — Биз улар меҳнатини жаҳонга кўрсатишга ҳаракат қилдик, холос.

Корхона равнақи ҳар бир ишчи-хизматчи камолида ўз аксини топади. Муҳтарам юртбошимиз томонидан Оила йили деб эълон қилинган 1998 йилда ҳам янада сифатлироқ маҳсулотлар чиқариш, янада нуфузлироқ мукофотлар олиш ниятидамиз!

Интилганга толе ёр. «Беруний пахта тозалаш заводи» ҳиссадорлик жамиятининг аҳил жамоаси амалга ошираётган ишларда бу ҳикмат тўла тасдиғини топмоқда!

Янгибой КЎЧҚОРОВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

ДУРКУН МАЙСАЛАР

Ўрта Чирчиқ туманидаги «Қорасув» деҳқон фермерлар уюшмаси сертармоқ хўжаликлардан ҳисобланади. Хўжалик аъзолари давлатга пахта, дон, шоли, пилла сотиш режасини ортиғи билан адо этиб, йилни муваффақиятли якунлашмоқда.

Жамоа аъзолари қўлга киритилган ютуқларни мустаҳкамлаш ниятида қишки юмушларни ҳам уюшқоқлик билан олиб боришяпти. Ғаллакорлар кузда 700 гектар майдонга уруғ қадаб, уни бир текис ундириб олишди. Деҳқонлар шу кунларда келгуси йил мўл ҳосилини кўзлаб, яшил майсаларни сифатли парваришламоқдалар.

Ғаллазорлар 96 та ижарачи оилаларга биркитиб қўйилган. Жумладан, Эрали Бўронбоев 16 гектар, Фахритдин Душаев 12, Иброй Сафаров 12,6, Жамол Ботиров 12 гектар майдонда дон етиштиришяпти.

— Кузда униб чиқиб, илдиз отган ниҳоллар қишли-қировли кунларда ҳам зиён кўрмайди, бу яшил майсалар эртанги ризқ-рўзимиз, дастурхонимиз кўрки, даромадимиз манбаидир, — дейди деҳқон-фермер хўжаликлари уюшмаси бошқаруви раиси Турғун ака Орипов. — Буни яхши англаган фидойи деҳқонлар парвариш ишларини намунали олиб боришмоқда. Ниҳоллар бақувват.

Хўжаликда шу кунга қадар мавжуд майсаларнинг 500 гектари оби ҳаётга қондирилиб, 180 гектари аммофос билан озиқлантирилди. Бу юмушларни ижарачиларнинг ўзлари кўнгилдагидек адо этмоқдалар. Ниҳолларни пайҳон бўлишдан сақловчи гуруҳлар ташкил этилган. Уларнинг астойдил саъй-ҳаракати туфайли ўсимлик безиён ривожланмоқда.

Шунингдек, кузги ер ҳайдаш ишларини маромида, сифатли амалга оширишда Тўлқин Эргашев, Эшпўлат Зиёмуродов, Маҳмуд Ўринов, Зокир Собиров сингари тракторчиларнинг меҳнатлари самарали бўлди.

Э. ҲАСАНОВ.

РИЗҚИМИЗ УВОЛ БЎЛМАСИН

Республика Вазирлар Маҳкамасининг «Қишлоқ хўжалик экинларини пайҳон қилишга қарши курашни кучайтиришга доир қўшимча чора-тадбирлар тўғрисида»ги қарори қабул қилинганидан буён Фарғона вилоятида муайян ишлар амалга оширилди. Вилоятда буғдойзор ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини пайҳон қилиш ҳоллари ўтган йилдагига нисбатан сезиларли равишда камайган бўлса-да, бироқ жойлардаги айрим мутасаддилар ҳукумат қарорининг туб моҳиятини англаб етмаган кўринади.

Сўх туманидаги «Равон» ширкатлар уюшмаси бригада бошлиғи Мирза Деҳқонов бошқаларга намуна бўлиш ўрнига 81-хўжалик буғдойзори пайҳон қилинишига йўл қўйган. Бригадирнинг бундай масъулиятсизлиги учун ундан катта миқдорда жарима ундириб олинди. Қува туманидаги Оққўрғон қишлоғида яшовчи 25-ўрта мактаб ўқитувчиси Холдорали Шомирзаев ёшларга «ўрнак» бўлгиси келди шекили, «Ўзбекистон» жамоа хўжалиги буғдойзорида 10 бош қўйини бемалол ўтлатиб юрганида қилмиши ошкор бўлди. Боғдод тумани Дашт қишлоғидаги 40-болалар боғчасида ишловчи Тухтахон Ҳамроқулова ҳам «Пахтакор» жамоа хўжалиги буғдойзорига икки бош чорва молини қўйиб юборди.

— Ҳозиргача қишлоқ хўжалик экинларининг пайҳон қилиниши бўйича 345 та ҳолат аниқланди, — дейди Фарғона вилоят ички ишлар бошқармаси ташкилий назорат бўлими бошлиғи Нодир Юсупов. — Ана шундай ножўя ишларга қўл урган кимсалардан 160 минг сўмдан ортиқ жарима ундирилди. Айни кунларда пайҳоннинг олдини олиш мақсадида вилоятимизда 500 га яқин кузатув пунктлари ишлаб турибди. Шу билан бирга оммавий ахборот воситалари орқали тарғибот-ташвиқот ишларини ҳам олиб боряпмиз.

Р. КАМОЛОВ, ЎзА мухбири.

Меҳнатга муносабат қаерда яхши бўлса, ўша ерда — табиийки, аҳиллик бор деяверинг. Аҳиллик бор жойда эса, демак, қут-барака бор. Сайхунобод туманидаги «Сайхун сут» ҳиссадорлик жамияти жамоаси хусусида худди шу фикрни айтиш мумкин. Бу ерда ҳар йили кўп миқдорда сут қайта ишланиб, турли-туман сут маҳсулотлари Гулистон ва Тошкент шаҳарлари аҳолисига етказиб берилмоқда. Сифати ҳам таҳсинга лойиқ.

СУРАТЛАРДА: 1. Корхона раҳбари Сайдулла Қолбеков (ўртада), бош нурчи Ховас Бадалов ва смена устаси Сулаймон Аминжоновлар ҳар доим аниқ режалар асосида иш олиб боришади. 2. Ишчи Гулчеҳра Тагирова 14 йилдан бери жамоада самарали меҳнат қилиб келаяпти. 3. Оппоқ халатдаги бу аёл Амина Раҳматова. 10 йилдирки, Аминахон лабораторияда маҳсулот сифатига масъул.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

ҚИЗИЛҚУМ ЯЙЛОВЛАРИДА

Қизилқум яйловларида совуқ кунлар бошланди. Қиш чорвадорларни синовдан ўтказмоқда. Ҳозир бу ерда 800 минг бош қўй (уларнинг анча қисми қоракўл қўйлардир), 7980 та от, 6880 бошдан кўпроқ туя қишламоқда. Чорва моллар учун 150 минг тонна пичан, 47 минг тонна сенаж, 12 минг тонна силос тайёрланган. Мутахассисларнинг айтишларича, жамғарилган озуқа чорва молларни қишдан бехато олиб чиқиш учун етарлидир.

Қиш ойларида 162 ферма ва отарларга қўшимча техника, озуқа ва ишчи кучи ажратилди. Конимех туманининг Абай номидаги, «Қизилқум», Томди туманининг Ж.Балимонов номидаги, «Томди», Учқудуқ туманидаги «Мингбулоқ, Нурота туманидаги «Қизилча» хўжаликларининг чорвадорлари айниқса қишга пухта тайёрлик кўришди.

Қизилқум яйловларида баҳорги қўзилатиш мавсумига тайёргарлик ишлари ҳам бошлаб юборилди.

Ёркул УМАРОВ, ЎзА мухбири.

ҲАМПО ВА ЕЛКАДОШ

Наманган вилоятида «Қишлоқ ҳаёти» газетасининг муштарийлари йил сайин кўпайиб бораяпти. Хусусан, дала меҳнаткашларининг бу рўзномага ҳурмати баланд. Жорий йилда вилоят туманларида 1998 йил учун газета-журналларга обуна мавсуми қизғин давом этяпти. Биргина Мингбулоқ туманидан 200 нафардан зиёд киши агросаноат мажмуининг ушбу ягона нашрига обуна бўлдилар. Наманган, Норин, Чортоқ, Тўрақўрғон, Уйчи, Учқўрғон, Чуст туманлари хусусида ҳам шундай самимий сўзлаш мумкин. Поп туманида ҳам газета ўз ўқувчиларини топяпти. 1998 йилда бу газета тумандаги «Навбаҳор» жамоа хўжалигининг энг олис чекка қишлоқларига ҳам кириб боради. Хўжаликдан 50 нафар деҳқонлар 1998 йил учун «Қишлоқ ҳаёти»га обуна бўлдилар.

Марказий Фарғона чўлида ташкил топган «Навбаҳор» жамоа хўжалиги собитқадамлик билан қад ростлаб, иқтисодиётини юксалтирмоқда. «Қишлоқ ҳаёти»нинг муштарийларидан бири ўз билимини, тажрибасини қуш учса қаноти, одам юрса оёғи куядиган Марказий Фарғона чўлларини ўзлаштиришга сарфлаган фидойи инсон Исроилжон Ашуровдир. Йигирма йилдан ошибдики, у чўлнинг инжиқликларига сабр-тоқат билан бардош бериб ҳурмат-эътибор топди. Исроилжон ихтиёрилаги 57 гектар ер шўрланган, кам ҳосилли ердан шартномадан ошириб 30 тонна қимматбаҳо саноат хом ашёси топширди. Тўлқинбой Шоқулов, Салимбой Уринов, Ваҳобжон Ҳамидовлар ҳам Исроилжон Ашуровнинг ҳамфикр, елкадош дўстлари. Улар раҳбар бўлган бригада аъзолари ҳам чўл шароитида юқори ҳосил кўтардилар.

Хўжалик бошқарувининг раиси Шавкатжон Қаландаров ҳам ўз бахтини Марказий Фарғона чўлидан топганлардан. У азиз умрини янги ерлар ўзлаштириб деҳқончилик қилишга бағишлаган. Шавкатжон қўшни «Найман», «Қўштепа», «Наврўз» хўжаликлари ҳудудларида бирга ер ўзлаштирган қадрдон чўлқуварлар билан қарийб чорак асрдан бери биргаликда фаолият кўрсатиб келади. Шу йиллар мобайнида чўлда янги хўжаликлар ташкил топди, ёш авлод вояга етди. Уларнинг кўпчилиги мустақил жамоаларга раҳбарлик қилмоқда. Ғафуржон Кўчқоров, Толибжон Жўраев, Абдураҳмон Каримов, Обиджон Сайдалиев, Холдорали Қозоқовлар хўжаликларни баҳоли қудрат бошқариб, юртимиз иқтисодиётини мустаҳкамлашга муносиб улуш қўшмоқдалар.

«Навбаҳор» жамоа хўжалигига раис танлаш чоғида туман ҳокими, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси депутати Холмамат Талаббоев номзодлар орасида ҳар томонлама мулоҳазали, моҳир ташкилотчи Шавкатжон Қаландаров номини тилга олиб, тавсия қилиб, хато қилмаганди. Режадан ташқари 300 тоннадан зиёд юқори навли пахта сотилди. Биргина пахтачиликнинг ўзидан 48 миллион сўм даромад олинди.

— Натижа бундан ҳам қувончли бўлиши мумкин эди, — дейди Шавкатжон Қаландаров. — Бизнинг шароитимизга мос уруғликлар ҳадеганда топилмаяпти. Бу йил биз эккан «Фарғона-3», «Тошкент-6» навлари чўл шароитига тўла жавоб бермаяпти.

Раиснинг ва тажрибали деҳқонларнинг фикрларини бош агроном Шерали Рустамов ҳам тасдиқлади. Янги йилдан улар ўз шароитларига мос уруғлик чигит топиб келтириш учун тараддуд кўрмоқдалар.

Хўжаликда кузги-қишки тадбирлар ҳам маромида бажарилмоқда. Мавжуд 2055 гектар майдон шудгордан чиқарилди. Шу кунларда шўр ювиш-яхоб бериш ишлари қизғин амалга оширилаяпти. 1997 йилда хўжалик экинлари сизот сувлари ёрдамида суғорилди. Оқибатда ерларнинг унумдорлиги пасайиб, шўрланиш даражаси кўтарилди. Бундай шароитда тажриба ва билимни ишга солиб меҳнат қилиш орқали мўл ҳосил етиштириш мумкин. Шу кеча-кундузда 300 нафар киши ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш билан машғул. Улар пайкалларнинг шўрланиш даражаси пасаймагунча 3-4 марталаб тупроқни тозалайдилар. Айни пайтда экскаваторлар, бошқа техника воситалари ёрдамида ички ва хўжаликлараро зовурлар тозаланиб, сув йўллари равонлаштирилмоқда.

— Уттиз йилдан бери чўлдаман, — дейди МТП махсус бўлими бошлиғи Набижон Холматов. — Қишлоқ хўжалигига доир янгиликларни кўпроқ газетадан ўқийман. Йигирма йилдан бери «Қишлоқ ҳаёти»нинг мухлисиман. 1998 йилда ҳам биринчилардан бўлиб ёзилдим. Таҳририятга таклифим шуки, газета замонавий қишлоқ хўжалигида ишлатилаётган техника ҳақида кўпроқ материаллар ёритиб борсин.

— Қарийб чорак асрдан буён «Қишлоқ ҳаёти»ни оламан, — дейди хўжалик бошқаруви раиси Шавкатжон Қаландаров. — Ислоҳотларни чуқурлаштиришга бағишланган мақолаларни мунтазам кузатаман. Бу борадаги ютуқларни ўрганаман. Муаммоларни солиштираман. Тегишли хулосалар чиқариб ишимни яхшилаш пайида бўламан. Хўжалигимиз вилоят ва туман марказидан йироқда жойлашганлиги учун бизда тоза ичимлик суви, газлаштириш, радио эшиттириш, почта, транспорт хизматида муаммолар бор. Ички имкониятларимиздан унумли фойдаланиб, муаммоларни бартараф этаяпмиз. Бу йил газлаштиришга астойдил киришдик. Даромадга қараб буромад деганларидек, йиллик режани 128 фоизга уддалаганимиз қўл келди. Иқтисодиётимиз шунга яраша мустаҳкамланди. Бошқарув ва касаба уюшмаси қўмитаси билан фикрлашиб, чўлқуварлардан 20 кишини имтиёзли обуна қилдик. Янги йилдан эътиборан жами «навбаҳор»ликлардан 50 нафардан ортиқ киши «Қишлоқ ҳаёти» газетасини олиб ўқийди.

Эртанги ҳаракат мўл ҳосилдан баракат. Ҳаракатчан, тадбиркор раис Шавкатжон Қаландаровнинг орзулари бир олам, мақсади элим деб, юртим деб ёниб жўшиб, чўлни бўстонга айлантираётган фидойи инсонларнинг тажриба ва маҳоратига таяниб хўжалик иқтисодиётини мустаҳкамлаш. Бунинг учун эришилаётган натижалардан чегараланмасдан янги чўққиларни забт этишга чоғланган. Шу мақсадда кузги-қишки тадбирлар жадал бажарилмоқда. Шудгорлаш ниҳояланди, шўр ювиш, техникани таъмирлаш, сув йўлларини равонлаштириш давом этаяпти. Мавжуд ғаллазорлар ҳам эътиборда. Бу майдонларни суғориб, ўғитлаб, пайҳон бўлишдан қўриқлаш учун навбатчиликлар ташкил қилинган.

Абдунаби ҚОРАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

КРЕДИТ, НАЗОРАТ, САМАРА

«Пахтабанк»нинг Фарғона вилоят бўлимида кредит бериш, уларни мижозлар томонидан самарали фойдаланаётганлигини назорат қилишда ижобий ишлар амалга оширилмоқда. Шу йўналишда ажратилаётган маблағларнинг салмоғи ҳам йилдан-йилга кўпайиб бормоқда. Бу халқ хўжалигининг турли соҳаларида ишлаб чиқарилаётган маҳсулот турларининг кўпайишига, шунингдек, янги корхоналар қуришга ҳам ижобий таъсир қилмоқда. Энг асосийси, кредитларнинг йиллик устама фондлари мижозлар учун маъқул бўлиб, шу боис улар олинган маблағларни ўз вақтида қайтаришяпти.

Шу билан бирга банкда мижозларга хизмат кўрсатиш даражаси яхшиланиб, уларнинг турлари ҳам кўпайиб боряпти. Корхона ва хўжаликлар ҳудудида мини банклар очилаётганлиги, барча туман бўлимларининг замонавий компьютерлар билан таъминланганлиги, иш мижозларнинг таклифлари асосида ташкил қилинаётганлиги фикримизнинг далилидир.

Қуйида молиявий муассасада кредит бериш, ундан мижозларнинг самарали фойдаланаётганлигини назорат қилиш борасида амалга оширилаётган ижобий ишлар, шунингдек, кўрсатилаётган хизмат турлари, уларнинг такомиллашиб бораётганлиги, Вазирлар Маҳкамасининг маҳсулотга олдиндан 15 фоиз миқдорида ҳақ тўлаш тўғрисидаги ва бошқа қарорлари қандай ижро этилаётганлиги ҳақида ҳикоя қилинади.

Дарҳақиқат, банкда кредит бериш борасида ижобий ишлар амалга оширилмоқда. Мижозлардан тушаётган аризалар пухта ўрганиб чиқилиб, уларнинг талаби қондириляпти. Вилоятда қад кўтараётган кўпчилик йирик-йирик корхоналар, цехлар ушбу муассаса кредитлари ёрдамида қуриляпти. Бир сўз билан айтганда, банк ҳам бозорни харидоргир маҳсулотлар билан тўлдиришга ўзининг муносиб ҳиссасини қўшмоқда.

Шу билан бирга ажратилаётган кредит маблағларининг салмоғи йилдан-йилга ошиб бормоқда. Таққослайдиган бўлсак, бирмунча ўсиш кўзга ташланади. Масалан, 1996 йилда 1 миллиард 461 миллион 700 минг сўм кредит берилган бўлса, жорий йилнинг ўн бир ойидаги бу кўрсаткич 2 миллиард 419 миллион 694 минг сўмни ташкил қилди.

Қува мебель ишлаб чиқариш ҳиссадорлик жамияти бугунги кунда ўзининг замонавий, жаҳон талабларига жавоб берадиган маҳсулотлари билан нафақат республикамизда, балки чет мамлакатларида ҳам танилиб бормоқда. Ушбу йирик корхонага банк намунали хизмат кўрсатиб келаяпти. Саноатчиларга жорий йилнинг саккиз ойида 12 миллион сўм кредит ажратилди.

Қува тўқимачилик комбинати қурилишига ҳам банк ўзининг муносиб ҳиссасини қўшди. Йил давомида унга 192 миллион сўм маблағ ажратилди. Корхона ўз вақтида кредит билан таъминланганлиги боис қурилиш ишлари ниҳоясига етди. Бувайда туманидаги «Гилам» акционерлик жамияти Бахмал цехи қурилиши ва унга дастгоҳлар сотиб олиш учун 2,7 миллион сўм кредит ажратилганди. Айни пайтда бу ерда маҳсулот ишлаб чиқарилмоқда.

Ҳозир банк кредитлари ҳисобида қурилиб, маҳсулот ишлаб чиқараётган йирик корхоналар вилоятда кўп. Масалан, Қувасой шаҳридаги «Кварц» ҳиссадорлик жамиятига қарашли қурилиш ойнаси цехини бунёд этиш учун 692,7 миллион сўм, Бағдод туманидаги «Файз-Яворь» қўшма корхонасига мебель ишлаб чиқариш учун 10 миллион сўмга яқин маблағ ажратилган эди. Улар берилган кредитлардан самарали фойдаланганлиги, банк томонидан ҳам бу борада [illegible]

Айни пайтда улар маҳсулот ишлаб чиқармоқда. Бундай харидоргир маҳсулотлар республикамизнинг турли вилоятларига юборилаяпти.

Банк хизмат кўрсатишга ихтисослашган асосий тармоқ қишлоқ хўжалигида ҳам бу борада амалга оширилаётган ишлар диққатга сазовордир. Жорий йилда «Ўзқишлоқхўжтаъминоттузатиш» корхоналарига 230 миллион сўм, «Ўзагрокимётаъминот» жамоаларига 181 миллион сўм, «Ўздонмаҳсулот» корхоналарига 138,5 миллион сўм кредит берилди. Бу маблағлар қишлоқ хўжалигида маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришга, экинлар ҳосилдорлигини оширишга, хўжаликлар иқтисодиётини мустаҳкамлашга ёрдам берди, албатта. Шу боис вилоят ғаллачилик бўйича шартномадаги режани ортиғи билан уддалади.

Банк жамоаси чорвачилик маҳсулотларини кўпайтиришга ҳам салмоқли ҳисса қўшаяпти.

Банк тизими ва хўжалик

Тармоқдаги энг зарур, ёрдам талаб қилинадиган соҳаларга маблағ ажратилаяпти. Масалан, «Қувасой» паррандачилик хўжалигига 10 миллион сўм, «Бешариқ» балиқчилик хўжалигига 2 миллион 750 минг сўм кредит ажратилганлиги фикримизнинг далилидир.

— Бу борада ҳали фойдаланилмаётган имкониятларимиз ҳам бор, — дейди банкнинг вилоят бўлими бошқарувчиси Расулжон Шаропов. — Келгусида кредитлар кўламини янада кўпайтириш ниятидамиз. Биз халқ хўжалигидаги барча тармоқларга хизмат кўрсатаётганлигимиздан хурсандмиз. Маблағларимиз ҳисобига йирик-йирик корхоналар қурилаётганлиги, турли хил маҳсулотлар ишлаб чиқарилаётганлигидан фахрланамиз. Энг асосийси биз билан ҳамкорликда ишлаётган мижозлардан кўнглимиз тўқ. Сабаби, кредитлар, уларнинг устама фоизлари ўз вақтида қайтарилмоқда. Бунинг бизга ҳам, бозорни маҳсулот билан тўлдиришга ҳам фойдаси катта.

Банк жамоасининг вилоятдаги пахта, ғалла етиштирувчи хўжаликларига кўрсатаётган молиявий хизмат турлари ҳам кўпайиб, такомиллашиб бормоқда. Хўжаликлар ҳисоб-китоб рақамларига келиб тушиши лозим бўлган маблағлар ўз вақтида расмийлаштириляпти. Ҳозиргача [illegible] нинг ҳам асосий қисмига иш ҳақи тўлаб бўлинди.

Жорий йилги пахта йиғим-терими мавсумида ҳам банк жамоаси фаол иштирок этди. Вазирлар Маҳкамасининг пахта йиғим-терим мавсумини муваффақиятли ўтказиш ҳақидаги қарори асосида меҳнат ҳақи ўз вақтида бериб борилди. Маблағ беришда бирон-бир узилишга йўл қўйилмади. Бу табиийки, терим суръатининг ошиши, ҳосилни ўз вақтида йиғиштириб олишга ёрдам берди. Шу боис вилоятдаги кўпгина хўжалик ва туманлар режаларни ошириб бажардилар.

Пахта, ғалла етиштирувчи хўжаликлар иқтисодиётини янада мустаҳкамлаш лозим, — дейди банкнинг вилоят бўлими бошқарувчиси Расулжон Шаропов. — Президентимиз фармонлари, ҳукуматимиз қарорлари асосида бу борада биз уларга кўпроқ ёрдам беришга ҳаракат қилаяпмиз. Шахсан Президентимиз томонидан тармоққа катта ғамхўрлик қилинмоқда. Бу борада қилиниши лозим бўлган ишлар бор деб ўйлайман. Масалан, хўжаликларга устама фоизи кам бўлган кредитлар беришни йўлга қўйиш лозим. Ана шунда улар иқтисодиёти янада мустаҳкамланади. Шунингдек, маҳсулот ишлаб чиқариш ҳам кўпаяди.

«Пахтабанк»нинг Фарғона вилояти бўлимида кейинги йилларда бир қатор ижобий ишлар амалга оширилдики, бунинг муассаса хизмат кўрсатаётган тармоқларига фойдаси катта бўлаяпти. Кадрлар тайёрлаш борасидаги ишлар ҳам диққатга сазовордир. Банк туман бўлимлари мактабларнинг қобилиятга эга бўлган юқори синф ўқувчиларига ўқишдан бўш вақтларида иш ўргатишяпти. Мактабни битиргандан кейин эса бундай ёшлар олий ва ўрта махсус ўқув юртларида ўқишга юборилияпти. Ўтган йили ана шундай йўл билан 57 киши, жорий йилда эса 84 киши ўқишга жўнатилди.

Хуллас, вилоят банкида мижозларнинг таклифлари асосида иш ташкил қилинаётганлиги, хизмат кўрсатиш даражасининг такомиллашиб, уларнинг турлари кўпаётганлиги мижозларга катта қулайлик яратмоқда. Шу боис уларнинг иқтисодиёти мустаҳкамланиб, маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми кўпайяпти.

Х. КАРИМОВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

Юқори Чирчиқ туманидаги «Гулистон» корпорациясида турли миллат вакиллари бир оила аъзоларидек ҳамкору ҳамжиҳатликда меҳнат қилмоқдалар. Жамоалардаги соғлом муҳит, илғорлар тажрибаси ва фан ютуқларининг амалиётга кенг жорий этилиши муваффақиятларнинг бош омили бўлмоқда.

Ушбу суратда фаоллар галдаги вазифалар хусусида ўзаро фикрлашишмоқда.

Н. МУХАММАДЖОНОВ олган сурат.

Жаҳон ойнаси

БРЮССЕЛ. Европа иттифоқи Эстония ҳукуматининг мамлакатда истиқомат қилаётган, бироқ Эстония фуқаролиги бўлмаган шахслар фарзандларига фуқаролик ҳуқуқини бериш ҳақидаги ташаббусини қўллаб-қувватлади. Маълумки, яқинда Эстония ҳукумати ушбу масалани эътиборга олган ҳолда мамлакат қонунига ўзгартиши киритиш таклифи билан чиқиб, бу ҳақда мамлакат парламентига мурожаат этишга қарор қилган эди.

Айрим сиёсатчилар мазкур ташаббусни Европа иттифоқининг яқинда Люксембургда бўлиб ўтган Саммитининг Эстонияга доир қарори билан боғламоқда. Маълумки мазкур қарорга мувофиқ, Эстониянинг иттифоққа кириши юзасидан расмий музокаралар келгуси йил апрел ойидан бошланади.

* * *

БАҒДОД. Ироқ ҳукумати Бирлашган Миллатлар Ташкилоти махсус комиссияси вакилларининг мамлакатдаги стратегик иншоотларни текширишига ҳамон розилик бермаяпти, дейилади мазкур комиссия раҳбари Ричард Батлер баёнотида. Унинг айтишича, Ироқ раҳбарияти мамлакатда кимёвий, бактериологик қуролларни ишлаб чиқариш ва сақлаш дастури бўйича ҳам ҳеч қандай янги маълумотлар бермаган.

Лекин, Ироқ ҳукумати вакили Ҳисом Муҳаммад Амин мазкур «айбнома»га қарши ўлароқ, БМТ комиссияси мамлакатдаги 13 та ҳарбий иншоотни текширувдан ўтказгани ва бу ҳаракатлар Бағдод маъмурияти билан ҳамкорликда ҳеч қандай тўсиқсиз амалга оширилгани тўғрисида баёнот берди. Ироқ ҳукумати вакилининг баёнотида қайд этилишича, ҳозиргача мамлакатда текширувдан ўтказилган бундай объектлар сони 370 тага етган.

* * *

БРЮССЕЛ. НАТО Бош котиби Ҳавер Солана собиқ Югославия бўйича халқаро трибунал бош прокурори Луиза Арбурнинг Боснияда фаолият кўрсатаётган француз тинчликни сақлаш кучларига қўйган айбномасини рад этди. Шунингдек, у Луиза Арбурнинг бу чиқиши бевосита НАТОни ҳам айблаш эканини айтди.

Маълумки, Луиза Арбур француз тинчликпарвар кучларини Босниядаги ҳарбий жиноятчиларни яшираётганликда айблаган эди.

НАТО бош котиби Босниянинг барқарорлаштириш кучлари сафида ҳаракат қилаётган Франция вакиллари «оғир шароитларда шарафли миссияни мардона бажараётганини» таъкидлади.

(ЎзА)

«Qishloq hayoti» ko'ngillarga orom va quvonch tilaydi

Ойнаи жаҳонда

22 —28 декабрь

ДУШАНБА, 22

I

6.30 «Ассалом, Узбекистон!» Тонги дам олиш дастури.
8.00—8.30 «Ҳафтанома».

*

8.30 «Узбектелефильм» намойиш этади: «Юртим сени куйлайман», «Гуллар юртининг дурдоналари».
8.55 «Узлик». Бадиий-публицистик курсатув.
9.20 «Эртаклар — яхшиликка етаклар».
10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 Кино янгиликлари.
10.20 Телевикторина.
10.30 «Узбек киноси ижодкорлари».
11.00 «Қасос ва қонун». Бадиий фильм. 1—2-сериялар.
13.30 Узбекистон телерадиокомпанияси дуторчилар ансамблининг концерти.
14.05—14.35 Телевизион миниатюралар театри. «Кулги дастаси».

* * *

17.55 Курсатувлар тартиби.
18.10 «Олтин тақа». Мульт-фильм.
18.20 «Дунё курган болалар».
18.40 «Олам ва одам».
19.00 «Жаҳон бозорига йул». Малайзия.
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.00 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 Биржа ва банк хабарлари.
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Диёр».
22.05 «Дил тароналари». Мусиқий дастур.
22.35 Ҳусайн Жовид. «Амир Темур». Олим Хўжаев номидаги Сирдарё вилоят театрининг спектакли.
00.35 «Ахборот».
01.00—01.05 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Курсатувлар дастури.
18.05 Кундалик.
18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
18.20 «Ёрилтош». Мульт-туплам.
18.35 «Табиат дунёси».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Эгиз кушиқлар».
20.15 «Мусиқий йулка».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Туризм ҳақида».
21.20 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
22.05 «Соғинч».
22.25 Кундалик.
22.35 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.45 Видео-«О».
00.15—00.20 «Тунингиз хайрли булсин!».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 «Каскадерлар. Моҳирлар ва эпчиллар оламида». Сериал.

*

Россия жамоат телевидениеси. 18.20—21.35

*

21.35 «Кругозор». Тележурнал.

*

Россия давлат телевидениеси. 22.00—22.30

*

22.30 Эълонлар.
22.35 УзТВ хазинасидан. «Дилафруз Жабборова рақсга тушади». Фильм-концерт.
23.05 «Ошиқ эркак». Бадиий фильм. 1-серия (Италия).
23.55—00.15 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультикарусель».
19.00, 20.40 — Эълонлар.
19.05 «Дидар».
19.35 «Ракурс».
20.05 «Жаҳон».
20.25 «Авторейд».
20.45 «Товон тулов». Бадиий фильм.
22.10 «Ҳамкорлик».
22.30 «Спорт-тайм».
23.00—23.10 «Хайрли тун!».

СЕШАНБА, 23

I

6.30 «Ассалом, Узбекистон!» Тонги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.40 «Дил тароналари». Мусиқий дастур.
9.10 Биржа ва банк хабарлари.
9.25 «Соғлом авлод учун».
9.40 «Олам ва одам».
10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Талаб ва таклиф».
10.30 Инглиз тили.
11.00 «Ялқов». Мульт-фильм.
11.10 «Бокира туйғулар».
11.30 Ҳусайн Жовид. «Амир Темур». Олим Хўжаев номидаги Сирдарё вилоят театрининг спектакли.
13.30 «Соз сеҳри». М. Тоиров.
14.05—14.35 Каратэ буйича Узбекистон кубоги.

* * *

17.55 Курсатувлар тартиби.
18.10 «Тимсоҳ ва шер исканжасида». Мультфильм.
18.20 «Қушиғим, жон қушиғим».
18.45 Олтин мерос. «Ҳунарманд». Тележурнал.
19.05 «Мутахассис». Кадрлар тайёрлаш миллий дастури.
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.00, 23.20 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Қонун — менинг тақдиримда».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 Узбекистон Республикаси Олий Мажлисининг X сессияси олдидан. «Парламент соати».
21.20 «Ҳикматли куйлар оғушида». Мусиқий курсатув.
22.05 Телетанлов. «Узлигинг намоён қил». Экранда — Хоразм вилояти.
22.50 «Пардали гап».
23.25 «Саҳна ҳаёти». Актёрлик маҳорати танлови якунларига доир.
23.55 «Ахборот».
00.20—00.25 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Курсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
18.20 «Ёрилтош». Мульт-туплам.
18.35 «Палитра».
18.50 «Услуб».
19.05 «Ҳуқуқ ва мажбурият».
19.15 «Мусиқий йулка».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Кино, кино, кино».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Спорт қитъаси».
21.30 «Кунгил кунгилга пайванд».
22.00 «Даракчи».
22.10 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.20 «Кинонигоҳ».
24.00—00.05 «Тунингиз хайрли булсин!».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 «Каскадерлар. Моҳирлар ва эпчиллар оламида». Сериал.

*

Россия жамоат телевидениеси. 7.30—9.00

***

18.20—21.35

*

21.35 Эълонлар.
21.40 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».

*

Россия давлат телевидениеси. 22.00—22.50

*

22.50 Эълонлар.
22.55 «Ошиқ эркак». Бадиий фильм. 2-серия.
23.40—24.00 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 Курсатувлар тартиби.
18.50 «Мультикарусель».
19.05, 21.00 — Эълонлар.
19.10 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.55 «Сен ҳақингда ва сен учун».
20.10 «Солиқ ҳақида сабоқлар».
20.25 «Дорихона эшитади».
21.05 «Рассом хотинининг портрети». Бадиий фильм.
22.30 «Телефакт».
22.40 «Дурдаршан».
23.10 «Европа манзаралари».
23.30 Мусиқий дақиқалар.
23.35—23.45 «Хайрли тун!».

ЧОРШАНБА, 24

I

6.30 «Ассалом, Узбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Ҳикматли куйлар оғушида». Мусиқий курсатув.
9.05 Олтин мерос. «Ҳунарманд». Тележурнал.
9.25 «Узбектелефильм» намойиш этади: «Қизиқчи».
10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Йигит омон булса».
10.30 Янги алифбони урганамиз.
11.00 «Рақс, рақс, рақс».
11.15 Телетанлов. «Узлигинг намоён қил». Экранда — Хоразм вилояти.
12.00 «Нуроний». Тележурнал.
12.20 Болалар учун. «Чамандаги гуллармиз».
12.35 «Аэлита, эркакларга суйкалма». Бадиий фильм.
14.05—14.35 Каратэ буйича Узбекистон кубоги.

* * *

17.55 Курсатувлар тартиби.
18.10 «Шарқ табобати сирлари».
18.25 «Ислоҳот ва масъулият».
18.45 Фольклор-этнографик ансамбларнинг «Зилол-97» телефестивали.
19.05 «Солиқ ва назорат».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.00, 23.40 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Йиллар ва йуллар».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
21.20 «Узбекистон бастакорлари». Анор Назаров.
22.05 «Қонун ва биз».
22.40 «Дунё адабиёти». Борхес.
23.00 «Мухлис ёхуд кушиқ излаган...»
23.45 «Ахборот».
00.10—00.15 Ватан тимсоллари.

II

18.00 Курсатувлар дастури.
18.05 Кундалик.
18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
18.20 «Ёрилтош». Мульт-туплам.
18.35 «Табиат дунёси».
19.00 «Мусиқий йулка».
19.10 «Бизнинг авлод».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Мусиқий шарҳ».
20.10 «Суз ҳақида суз».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Хонадон».
21.20 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
22.00 Кундалик.
22.10 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.30 «Кинонигоҳ».
00.15—00.20 «Тунингиз хайрли булсин!».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 «Каскадерлар. Моҳирлар ва эпчиллар оламида». Сериал.

*

Россия жамоат телевидениеси. 7.30—9.00

***

18.20—21.35

*

21.35 «Шоҳсупа сари йул». Спорт дастури.

*

Россия давлат телевидениеси. 22.00—22.30

*

22.30 Эълонлар.
22.35 «Оддий мўъжизалар». Телефильм.
23.20—23.40 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультикарусель».
19.00, 20.50 — Эълонлар.
19.05 «Парвоз».
19.30 «Якташлар».
20.00 «Спорт-лото».
20.20 «Дунё ва болалар».
20.40 «Автосалтанат».
20.55 «Алп йигитнинг уйланиши». Бадиий фильм.
22.00 «Яхши кайфият».
22.20 «Нафосат гулшани».
22.55 «Мезон».
23.15 «Ҳаёт карвони».
23.35 «Бу ажиб дунё».
23.50—24.00 «Хайрли тун!».

ПАЙШАНБА, 25

I

6.30 «Ассалом, Узбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.40 «Узбекистон бастакорлари». Анор Назаров.
9.20 «Иқтисодиёт чорраҳаларида».
9.40 «Авлод». Публицистик курсатув.
10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Идрок».

Укув курсатувлари:

10.30 География.
11.00 Алифбо сабоқлари.
11.30 «Филйуқолди». Бадиий фильм.
12.40 «Биз танлаган йул». Видеоканал.
13.40 «Талаба ва спорт».
14.05—14.40 «Қонун ва биз».

* * *

17.55 Курсатувлар тартиби.
18.10 Болалар учун. «Бешбармоқ».
18.35 «Ҳидоят сари».
18.55 «Ажаб саодат эрур...» Бадиий-публицистик курсатув.
19.25, 20.25, 20.55, 22.00, 23.05 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Юзма-юз».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 Узбекистон Республикаси Олий Мажлисининг X сессиясида.
22.05 «Қушиғимиз сизга армуғон». Мусиқий курсатув.
22.45 «Дурдона». А. Форобий.
23.10 «Ахборот».
23.35 «Фирибгарнинг фириблари ёки бир жойда зир югуриш». Бадиий фильм.
01.05—01.10 Ватан тимсоллари.

II

9.00 «Болалар дунёси».
9.15 «Сувости дунёси». Сериал.
9.40 «Турфа олам».
10.10 «Нафосат».
10.20 «Жараён».
10.55 «Даллас». Телесериал.
11.25 «Зар қадри». Мусиқий дастур.
12.00 Видео-«О».

***

18.00 Курсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 «Аралаш-қуралаш». Болалар учун дастур.
18.30 «2000-йилдан сунг». Телесериал.
18.50 «Бир жуфт кушиқ».
19.00 «Билиб куйган яхши».
19.10 «Мутойиба».
19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Иймон».
20.20 «Янги йиллар арафасида». Мусиқий танаффус.
20.30 «Ахборот».
21.00 «Гап йуқ...»
21.55 «Даракчи».
22.05 Оҳанглар ва Эълонлар.
22.15 Кино жавонидан. «Сангам». 1—2-сериялар (Ҳиндистон).
01.00—01.05 «Тунингиз хайрли булсин!».

III

17.50 Янгиликлар.
17.55 «Каскадерлар. Моҳирлар ва эпчиллар оламида». Сериал.

*

Россия жамоат телевидениеси. 7.30—9.00

***

18.20—21.35

*

21.35 «Учиш майдони». Телефильм.

*

Россия давлат телевидениеси. 22.00—22.30

*

22.30 Эълонлар.
22.35 «Камеб». Бадиий фильм (Болгария).
23.50—00.10 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультикарусель».
19.00, 21.25 — Эълонлар.
19.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.50 «Айчурек».
20.20 «02» тулқинида.
20.35 Мультконцерт.
21.00 «Она».
21.30 «Ишингиз бароридан келсин».
21.55 «Каталог».
22.10 «Америка президент-лари».
22.40 «Тасвир-97».
22.50 «Интерспорт».
23.10 «Минг бир маслаҳат».
23.35 «Дурдаршан».
00.05—00.15 «Хайрли тун!».

ЖУМА, 26

I

6.30 «Ассалом, Узбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Қушиғимиз сизга армуғон». Мусиқий курсатув.
9.05 «Юзма-юз».
9.25 «Узбектелефильм» намойиш этади: «Улкамизда қиш».
9.35 «Сени Ватан кутади».
10.00, 14.00, 18.00 — Янгиликлар.
10.05 «Инсон ва замин». Тележурнал.
10.30 Немис тили.
11.00 «Осетия афсонаси». Бадиий фильм.
12.20 «Юртим мадҳи». Мусиқий дастур.
12.50 «Сайқал». Видеоканал.
13.50 «Алиса кузгу орти улкасида». Мультфильм.
14.05—14.30 «Телевидение ва томошабин».

* * *

17.55 Курсатувлар тартиби.
18.10 «Асалари булган экан». Мультфильм.
18.20 «Қалб гавҳари». Адабий-маърифий курсатув.
18.40 «Хуршиди жаҳон келди». Узбекистонда хизмат курсатган артист Гулсара Ёқубова.
19.05 «Етти иқлим садоси». Халқаро шарҳ.
19.25, 19.50, 20.25, 20.55, 22.40, 23.15 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Табаррук қадамжолар».
20.10 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ахборот».
21.00 Узбекистон Республикаси Олий Мажлисининг X сессиясида.
22.00 Санъат усталарининг концерти.
22.45 «Маърифатнома».
23.20 «Ахборот».

«Мунаввардунё». Маърифий дамолиш дастури.

23.45 «Олам».
00.05 «Валийлар сардори». Бадиий фильм.
01.35—01.40 Ватан тимсоллари.

II

9.00 «Аралаш-қуралаш». Болалар учун дастур.
9.15 «2000-йилдан сунг». Телесериал.
9.35 «Бир жуфт кушиқ».
9.45 «Билиб куйган яхши».
9.55 «Мутойиба».
10.10 «Иймон».
10.35 «Янги йиллар арафасида». Мусиқий танаффус.
10.40 «Гап йуқ...».
11.35 «Кино жавонидан».

***

18.00 Курсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
18.20 «Бор экан-да, йуқ экан...»
18.35 «Тарозу».
18.55 «Яхши дам олинг».
19.05 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Сизлардан ишорат».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Ривоят».
21.10 «Хуш келибсиз!».
21.30 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
22.15 «Бокс, бокс, бокс».
22.45 «Даракчи».
22.55 Оҳанглар ва Эълонлар.
23.10 «Кинонигоҳ».
00.45—00.50 «Тунингиз хайрли булсин!».

III

18.15 Янгиликлар.

*

Россия жамоат телевидениеси. 7.30—9.00

***

18.20—21.35

*

21.35 «Мусиқа ҳамма учун». Мусиқий дастур.

*

Россия давлат телевидениеси. 22.00—22.50

*

22.50 Эълонлар.
22.55 «Сизга ухшамасмикан?». Бадиий фильм. 1-серия.
23.40—24.00 «Ахборот» (рус тилида).

IV

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультикарусель».
19.00, 22.20 — Эълонлар.
19.05 «Умид чечаклари».
19.25 «Бу бустон аро».
19.55 «Рангинкамон».
20.25 «Жума куни ишдан сунг».
20.55 «Қора уқ». Бадиий фильм.
22.25 «Йиллар ортидаги йуллар».
22.55 «Маънавият ва Ислом».
23.15 «Бегойим».
23.45 «Араб эстрадаси».
00.10—00.20 «Хайрли тун!».

ШАНБА, 27

I

6.30 «Ассалом, Узбекистон!» Тонгги дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 Республика газеталарининг шарҳи.
8.40 «Мусиқа бустони». Телеальманах.
9.00 «Маърифатнома».

«Ёшлик» студияси намойиш этади:

9.30 «Орзулар қанотида».
9.50 «Қишлоқ ҳақида уйлар».
10.10 «Уйла! Изла! Топ!». Телебеллашув.
10.55 «Куйла, ёшлигим». Мусиқий дастур.
11.15 «Петянинг орзуси». Мультфильм.
11.35 «Тақдир ҳазили ёки қушдек енгил булинг». Бадиий фильм. 1-серия.
12.40 «Меҳр макони».
13.00 «Туркий уруғлар». Манғит.
13.15—14.15 «Маънавият» видеоканали.

* * *

17.55 Курсатувлар тартиби.
18.00 Болалар учун. «Гулғунчалар».
18.20 «Мультолам».
18.35 «Мувозанат». Ахборот-таҳлилий курсатув.
19.00 «Хайрат». Бадиий-публицистик курсатув.
19.25, 20.25, 20.55, 22.00 — Эълонлар.
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 Оқшом эртаклари.
20.05 «Узбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
20.15 «Жаҳон спорти».
20.30 «Ахборот».
21.00 «Узбекистоннинг янги тарихи».
21.30 «Санъаткор саодати». Гулбаҳор Эрқулова.

«Тунги ёғду». Дам олиш дастури.

22.05 «Мусиқий саёҳат».
22.25 «Ҳазил».
22.35 «Самодаги пойгалар». Бадиий фильм. 1-серия.
00.10 «Имкон чуққилари».
00.30 «Мунажжим башорати».
00.35 «Тунги пойтахт таронаси».

II

9.00 «Бор экан-да, йуқ экан».
9.15 «Тарозу».
9.35 «Яхши дам олинг».
9.45 «Хусусийлаштириш: қадамбақадам».
10.05 «Сизлардан ишорат».
10.35 «Ривоят».
10.45 «Хуш келибсиз».
11.05 «Бокс. Бокс. Бокс».
11.35 «Кинонигоҳ».

***

18.00 Курсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15, 19.25, 19.50, 20.25, 20.55 — Эълонлар.
18.20 «Боланинг тили».
18.35 «Сувости дунёси». Сериал.
19.05 «Дилбарим».
19.15 «Табиат шифохонаси».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.55 «Бизнес-академия».
20.10 «Агарда сиз...».
20.30 «Ахборот».
21.00 «ТВ ва театр».
21.20 «Даллас». Телесериал.
22.10 «Кинотақдим».
22.30 «Даракчи».
22.40 Оҳанглар ва Эълонлар.
23.00 Видео-«О».
00.30 «Интер-футбол».
00.50—00.55 «Тунингиз хайрли булсин!».

III

18.10 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

*

Россия жамоат телевидениеси. 18.15—21.30

*

21.30 Эълонлар.
21.35 «Сизга ухшамасмикан?». Бадиий фильм. 2-серия.
22.25—22.45 «Орол наволари». Фильм-концерт.

IV

9.00 «Аэробика».
9.20 Эълонлар.
9.25 «Шанба эртаги».
10.45 «Кросс-Роудс» кафесига хуш келибсиз» («Америкага бир назар» курсатувига илова). Инглиз тили — ҳамма учун.
11.15 «Биргаликда куйлайлик».
12.00 «Учувчи шифокорлар». Телесериал.
12.45—13.05 «Корейс тилини урганамиз».

***

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультикарусель».
19.00, 21.50 — Эълонлар.
19.05 «Санта-Барбара». Телевизион бадиий фильм.
19.50 «Шанба оқшомида».
20.00 «Далил ва шарҳ».
20.15 «Болалар сузлаганда».
20.20 «Намастэ».
20.50 «Ассалом, Франция!».
21.20 «Рақслар қанотида».
21.55 «Самодаги олмослар». Телесериал.
22.45 «Бу ажиб дунё».
23.00 «Хит-коллекция».
23.20—23.30 «Хайрли тун!».

ЯКШАНБА, 28

I

6.30 «Ассалом, Узбекистон!» Тонгти дам олиш дастури.
8.00—8.25 «Ахборот».

*

8.25 «Камалак». Болалар учун кинодастур.
10.00 «Ватанимга хизмат қиламан».
11.00 «Тақдир ҳазили ёки қушдек енгил булинг». Бадиий фильм. 2-серия.
12.25 «Ташриф». Дам олиш дастури.
13.05 «Зиёрат».
13.15 «Олам». Кинокурсатув.
13.35 «Санъат олами».
13.55—14.55 «Болалигим — подшолигим».

* * *

17.55 Курсатувлар тартиби.
18.00 Болалар учун. «Янги йил эшик қоқмоқда».
18.30 «Ғазалхон ёшлигим».
18.50 «Узспортлото».
19.00 «Узлик». Бадиий-публицистик курсатув.
19.25, 19.55, 20.25, 21.00, 22.05 — Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
20.00 «Қушиқ — маънавият кузгуси».
20.30 «Ҳафтанома».
21.05 «Якшанба оқшомида». Мусиқий дам олиш дастури.
21.45 «Спорт, спорт, спорт».

«Асрмуъжизаси» кинодастури.

22.10 Кино янгиликлари.
22.25 «Узбек киноси ижодкорлари».
22.55 «Самодаги пойгалар». Бадиий фильм. 2-серия.
01.00 — 01.05 Ватан тимсоллари.

II

9.00 «Боланинг тили».
9.15 «Сувости дунёси». Сериал.
9.45 «Дилбарим».
9.55 «Табиат шифохонаси».
10.05 «Бизнес-академия».
10.20 «Агарда сиз...».
10.35 «ТВ ва театр».
10.55 «Даллас». Телесериал.
11.45 «Кинотақдим».
12.05 «Видео-«О».
13.40—14.00 «Интер-футбол».

* * *

18.00 Курсатувлар дастури.
18.05 «Даракчи».
18.15 Мультипанорама.
18.35 «Сувости дунёси». Сериал.
19.00 «Синфдош».
19.25, 19.55, 20.25, 21.00 — Эълонлар.
19.30 «Панорама» (рус тилида).
20.00 «Бари ҳазил».
20.10 «Жараён».
20.30 «Ҳафтанома».
21.05 «Изҳор».
21.30 «Даллас». Телесериал.
22.20 «Келгуси ҳафтада».
22.30 «Даракчи».
22.40 «Тақвим, Эълонлар, Оҳанглар».
22.55 Видео-«О».
00.30 «Миллионлар уйини».
00.50—00.55 «Тунингиз хайрли булсин!».

III

17.55 Дастурнинг очилиши. Эълонлар.

*

Россия жамоат телевидениеси. 18.00—23.50

*

23.50 Эълонлар.
23.55—00.20 «Панорама» (рус тилида).

IV

9.00 «Хайрли тонг!».
9.30 «Парле ву франсэ?».
9.55 «Эртакларнинг сеҳрли олами».
11.35 «Узбекистон янгиликлари» (инглиз тилида).
11.45 Эълонлар.
11.50 Киносалон. «Гамлет». Бадиий фильм.
14.10 «Клипантракт».
14.20 «Жонли сайёра».
14.40 «Кобра». Бадиий фильм.
16.10 «Мультэкран».
16.35 «Бугунги кун мавзуси».
16.50—17.10 «Сенинг вақтинг».

*

17.10—18.45 Туркия телевидениеси.

*

18.45 «Мультикарусель».
19.00, 21.30 — Эълонлар.
19.05 «Менинг кучам».
19.20 «Телеташриф».
19.40 «Мусиқий олимп».
20.00 «Биз ва бизнинг фарзандларимиз».
20.30 «Иштирок этувчилар».
21.00 «Жаҳон кинематографиясининг янгиликлари».
21.35 Киносалон. «Тилла куз». Пирс Броснан Жеймс Бонд ролида.
23.30—23.40 «Хайрли тун!».

Haftangiz maroqli o'tsin!

Сўраган эдингиз

Ҳурматли таҳририят ходимлари!

Тасвирий санъатимиз ҳақида баҳс борганда, у Оврупо мамлакатларидагина тараққий этган, дейишади. Бу фикрга қўшилмаймиз. Ахир мутафаккир Алишер Навоий ижодларида тўла Шарқ санъати, маданиятимиз ривожи ҳақида гап боради-ку?! «Сабъаи сайёр» достонидаги Монийнинг мусаввирлик санъати ҳаммани ҳайратга солади. Чиндан ҳам шунақа мусаввир бўлганми? Ёки, шунчаки халқ ривоятими?

Комилжон ХИДИРОВ,
Сирдарё вилояти, Боёвут тумани.

Шунингдек, шу туманда яшовчи Қўшбой Назарбеков, Чиноз туманидан Миракбар Комиловлар ҳам шу мазмунда фикрлар билдиришган.

Ҳурматли таҳририят!

Ўзбекистон Давлат санъат музейига борсак, экскурсовод шундай тушунтирди: «Тасвирий санъат Оврупо мамлакатларидан олдин бизда тараққий этган. Моний исмли мусаввир бўлган. Унинг ижоди ривоят, афсоналарга айланиб, ҳатто мутафаккир Алишер Навоий «Ҳамса»сидан ўрин олган. Шунингдек, Камолиддин Беҳзод, Маҳмуд Музаҳҳиб, Мурод Муҳаммад Самарқандий каби истеъдодли мусаввирларамиз ижоди бутун жаҳонни тан олдирди...»

Экскурсоводнинг бу гаплари мен ва ўқувчиларимизни ўйлантириб қўйди. Ислом дини жонли мавжудодларни тасвирлашга йўл бермаган, шунинг учун мусулмон мамлакатларида халқ ҳунармандлигигина тараққий этган, дейишади-ю? Илтимос, шу хусусда батафсилроқ маълумот берсангизлар.

Худойберди НИЁЗОВ,
29-мактаб тарих ўқитувчиси, Чиноз тумани.

ШОҲНИ ҲУШИДАН КЕТКАЗГАН СУРАТ

Ҳа, «Тасвирий санъат Оврупода тараққий эттан» деган ибора онг ва шууримизни қамалга олмоқда. Ахир, «санъат» сўзи ислом оламида — Арабистонда пайдо бўлган, ҳунар маъносини ҳам беради-ку, деб баҳсларга қўшилсак-да, фойдаси оз бўляпти. «Санъат» атамаси луғатлардан гоҳ ўрин олса, гоҳ тушиб кетаётгани сабабларига тушунолмаяпмиз.

Халқ оғзаки ижоди, Шарқ адабиёти билан танишганимизда беихтиёр, тасвирий санъатимиз қадим замонлардан мавжудлиги, нафосат оламида ўзининг муносиб ўрни борлигидан мамнун бўламиз. Дилимиз ором олиб, таъбимиз равшан тортади. Айниқса, мутафаккир Алишер Навоийнинг «Ҳамса»сидаги «Сабъаи сайёр» достонини ўқиганимизда тасвирий санъатимиз равнақи равшан бўлади!

Маълумки, Алишер Навоий ижодида санъатга оид атамалар кўплаб учрайди. Бу бежиз эмас. Маданият турлари борки, деярли ҳар бирида ҳазрат Аллоҳ инъом этган қобилиятлари, истеъдодларини ишга солиб ўзларини синаб кўраверганлар. Кези келганда расм ҳам чизганлар. Шундай машқлардан бири, жаҳонга машҳур бўлиб кетган «Занжирбанд шер, енгаман дер» қалам-тасвир (нусҳаси Адабиёт, санъат музейида, асли Теҳронда) бизгача сақланиб қолган. Тасвир адолат мавзуига бағишланади.

Энди мана бу саволга жавоб излайлик: гўзалликда тенги йўқ, кишини сеҳрлаб, ҳатто ошиқи-беқарор этиб, ҳушидан кетказиб қўядиган бирор санъат асари Оврўпода яратилганми? Буни ҳатто биз санъатшунослар ҳам эшитмаганмиз. Лекин Шарқда афсонагина эмас, амалда бир эмас, бир қанча шундай асар яратилган. Фикримизни ҳақиқатпарвар, Шарқ мусаввирлиги тарихини пухта билган Чингиз Аҳмаров доим тасдиқлаб турардилар.

Адиб Иноятхон Маҳсумовнинг Муқимий театрида қўйилган «Навоий Астрободда» (Халқ артисти Раззоқ Ҳамроев режиссёрлик қилгандилар) музикали драмасида наққош образи тўлақонли очиб берилганди. Бу бежиз эмас, чунки асар «Сабъаи сайёр» достонининг ўзига хос насрқиссага айлантирилган шакли эди. Кейинчалик истеъдодли драматург Ҳайдар Муҳаммад шу асар асосида афсонапьеса ёзди. Ушбу саҳна асарида мусаввир Моний ҳақида ҳам гап боради. «Иттифоқ» замонида «Шарқда шунақа мусаввир бўлганми?» деб ўқитувчимизга савол берганимизда «Бу Навоий томонидан ўйлаб топилган образ. Бунақа мусаввир бўлмаган, унинг орзуси» деб осонгина тушунтириб қўяқолардилар. Кейин билдикки, санъатшунослик илмий-тадқиқотлардан маълум бўлишича, Моний нафақат мусаввир, катта меъмор ва наққош ҳам бўлиб, Бухорои шариф қурилиши ва тарихи шу ажойиб инсон ҳаёти билан узвий боғлиқ экан. Гўзаллик шайдоси бўлгани учун етти иқлимни кезиб ва ниҳоят Дилором суратини чизган эди у. Орзуси етти иқлим ҳукмдори Баҳром Гўрни кўриш эди.

Учрашиш саҳналаридан бири шундай кечади:

Баҳром: — Эй, истеъдод соҳиби, Моний. Суратни кўрсат. Кўрайин, қани?! (Моний ўроғлиқ суратни ёзиб кўрсатади. Баҳром бу суратни кўриб, буткул маҳлиё бўлиб, эсҳушидан бегона булади). Оҳ! Бу не гўзалким, мени маҳлиё қилди.

Шоҳ Баҳромга шу сурат ниҳоятда ёқиб, боғи ўртасига қаср қурдириб, Монийга унинг деворига Дилором расмини чиздиради. Энди Оқсоқол билан Моний суҳбатини эшитайлик:

Оқсоқол: — Ҳорманг, иқтидорли инсон!

Моний: — Бор бўлинг, пири тартибот.

Оқсоқол: — Эй, қил қалам соҳиби, шаҳаншоҳимизни не кўйга солиб қўйдинг. Кеча-кундуз ишқнинг дардига гирифтор бўлиб, жони зоридан нола тортмоқда. Жисми қилдек ингичкалашиб, ҳар куни бир йилга тенг кўринмоқда.

Тасвирий санъатимиз кучқудратини қаранг, ўзини кўрмасдан туриб, суратини кўрибоқ, Дилоромга ошиқу беқарор бўлиб қолган Шоҳ Баҳром мусаввир Моний маҳоратига қойил қолиб, «Эй, маҳваш ишқини келтирган инсон, сен ҳар ҳикматинг билан менинг мудраб қолган ақл кўзларимни очмоқдасан», дейишининг ўзи тасвирий санъатимизни юксак поғоналарга кўтарилганидан далолатдир. Асли бухоролик бу йигит, мусаввир Моний Турон заминиданлигига шубҳа қилинмаса ҳам бўлади.

Ўша даврда дунёни ларзага солган, Навоий достонида бош қаҳрамон бўлиб кўтарилган, етти иқлимни босиб олиб, бундан буён «ҳеч ким жанг қилишга журъат этолмайди» деб, ҳаётини айшиишрат, маишатда ўтказишни мақсад қилиб қўйган Шоҳ Баҳром Гўр эди. У Эрон ҳукмдори бўлганлиги тарихий манбалардан маълумдир. Борабора Хуросон, Ҳирот ва бошқа мамлакатларда тасвирий санъат, айниқса миниатюра санъати ўта тараққий этиб кетганини англамоқ қийин эмас. Яна Беҳзод, Маҳмуд Музаҳҳиб, Муҳаммад Самарқандий каби Монийнинг кўплаб издошлари етишиб чиқиши оврупалик тасвир усталарини безовта қилгани аниқ. Яқин ўтмишда эса тасвирий санъатимиз Оврупо ҳукмдорлиги, исканжасида қолган бўлса-да, Чингиз Аҳмаров саъй-ҳаракатлари билан «Шоҳни ҳушидан кетказган» сурат давоми яна яратила бошланди. Моний маҳорати, Шарқ тасвирий санъатининг олам нафосатини қамраб олиши ҳақидаги орзулари, интилишлари зое кетмади.

Муболаға эмаски, мусаввир Моний Чин мамлакатидан чиндан ҳам Диломни ўзига қараб, борлиқ гўзаллигини қалбдан ҳис этиб, нафосат оламида тенги йўқ тасвирий санъат асари яратганлиги рост эди. Монийнинг Шоҳ Баҳром, унинг Оқсоқол тартиботи билан қилган суҳбатларидан аёнким, мусаввир «Дилором портрети», яъни суратини мўйқаламда яратганди. Бу китоб мусаввирлиги ҳисобланган миниатюра эмасди. Шоҳ Баҳром боғидаги қаср деворларига тасвирланган «Дилором» тасвирлари эса эрамизгача бўлган асрларда Турон заминида деворий ранг-тасвир санъати ривожидан далилдир. Тасвирий санъатимиз ҳақидаги ривоят, афсоналар шунчаки халқнинг орзуси бўлибгина қолмасдан, ҳақиқатлигини мозийдан садо берувчи ўнлаб археология-қадимшунослик фани, илмий-тадқиқот ишлари ҳам исботлаб турибди.

Маҳмуд АҲМЕДОВ,
Ўзбекистон Бадиий академияси ижодкорлари уюшмасининг аъзоси.

1998 йил — Оила йили

МОМОЛАРИ АЗИЗ ЎЗБЕКНИНГ

Ўзгачадир саховат, савоб
Момолари кўпдир ўзбекнинг.
Яна қайда шундай ўлка бор,
Момолари аллада азиз.
Шу боиски қишда ҳам баҳор.
Кўнгилларда қуёш кўрамиз.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

«ҚУШ УЯСИ»ДА НИМА ГАПЛАР?

Қаламкаш аҳли қайга борса жамият руҳияти, одамлар кайфиятини ўрганади, хулосалар чиқаради, саволлар қўяди. Қишлоғимизга борганда мен ҳам озроқ гапириб, кўпроқ тинглайман. Аёллар қизларига сеп тайёрлашаётгани, иккита кўрпалик, иккита кўрпачалик тикиб қўйгани, ёстиқлар қуроқ қилаётгани ҳақида гапиришади. «Униси кам, буниси оз» деб ёзғиришади. Яна кимдир қишга картошка, пиёз ғамлагани, энди фақат ун, ёғни эплаш тараддуди ҳақида суюниб гапиради. Ишқилиб, davраларда бўлаётган асосий гап-сўзлар оиланинг келажаги болалар ҳақида кетаётган бўлса-да, яна бу гаплар ҳам инсониятнинг орзу-ҳаваси, эҳтиёжи билан боғлиқлигини сезиб турсам ҳам, мен бошқа нарсалар ҳақида ўйлайман.

...Болалигимизда қишлоғимизда Нуржон кўса деган одам бўларди — деҳқон эди. Ёлғизгина ўғли бор эди. «Мени отам ўқитмаган, мен боламни ўқитаман», — дерди. Эшак аравада шаҳарга олиб бориб соттан бир қоп сабзими, картошкасининг пулига ўғлига шахмат олиб келиб бергани, фотоаппаратлар сотиб олиб берганини эслайман.

Нуржон кўса ер кетмонлаб юриб ҳам ўғлидан математика формулаларини сўрарди, ишқилиб, шу арзандаси олим бўлиб, кўсага дунёни олиб беради» деб киноя қилишарди оғзи катта одамлар. Нуржон аканинг меҳнатлари зое кетмади. Бекжонбой бугун туманимиздаги энг эътиборли шифокорлардан бири — -зўр хирург.

Бир пайтлар у, бу деб юрганлар Бекжонбой отасини оққушдай «Волга»да олиб юрганда, оғизларидан сув келиб қарашади...

... Мен нега бу воқеани эсладим? Биз кейинги пайтларда Шўро тузуми келтириб чиқарган турли мураккабликлар оқибатида маънавий эҳтиёжлар ҳақида камроқ ўйлайдиган бўлиб қолгандик. Гўё ота-онанинг вазифаси ақиқа қилиш, сўнг суннат тўй, сўнг мол йиғиш, никоҳ, сўнг невара тўйлари, уст-боши, қорни... Булар ҳам керак, булар ҳам эҳтиёж. Аммо бугун ҳам Нуржон кўсага ўхшаб кетмон чопаётиб ерга математик тенгламалар ишлаган ўғлини кузатган оталар ютади. Гуржиларда бир яхши одат бор экан: қиз болалар сепига Шота Руставелининг «Йўлбарс терисини ёпинган паҳлавон» асарини албатта, қўшиб беришар экан. Бусиз сеп бутун ҳисобланмас экан. Бу китоб гуржи халқининг қаҳрамонлик асари, фахри, ғурури.

Бизда бундай китоблар ўнларча, юзларча. Лаоқал сепга бирортасини қўшармиканмиз?

...Мен оилада болаларнинг маънавий эҳтиёжи ҳақида бутунлай ўйланмайди, деган фикрдан йироқман. Фақат булар мени унча қаноатлантирмайди, демоқчиман. Зиёли бир оилада ўтиришдик, ўсмир болалар, қизлар бор.

— Ўқишга кириш учун ё заринг, ё зўринг бўлиши керак. Бизнинг қишлоқ болалари ўтган йилиям тутдай тўкилди тестдан, бу йил ҳам... — деди хонадон эгаси.

Мен:

— Болаларни тестга тайёрлаш учун нима қиляпсиз? Ана, Амударё туманидаги Дилбар Йўлдошеванинг лицейида ўқиган болаларнинг етмиш-саксон фоизи кираяпти-ку, Эллик-қалъада Амин Тожиев — туман ҳокими қишлоқдаги битирувчилардан 100 тасини июнь ойида бир мактабга йиғиб, ҳокимлик ҳисобидан энг зўр ўқитувчиларни тўплаб, олийгоҳларга тайёрлайди-ку. Ўша болалардан бирортасиям қулагани йўқ, бари кириб кетди, — дея эътироз билдираман.

Оила бошчиси болалар олдида зўр ё зар бўлмаса кира олмайди, деб ўтирса буларнинг дунёқараши ҳам шу даражада бўлади-да. Ҳолбуки, ўзига ишонч инсоннинг фавқулодда имкониятларини юзага чиқаради. Агар: «Сен кучлисан, албатта, ўқишга астойдил қунт қилсанг, йўлингни топиб кетасан», — дейишса, мурғак қалблар ҳам бор имкониятини бир нуқтага жамлайди — ёриб ўтишга интилади.

Пахта яккаҳокимлиги даврида болаларимиз шийпонларда, беланчагини шамоллар тебратиб улғайишди. Бўйи ғўзага етар-етмас далага киришди, мол изига тушишди. Албатта, меҳнаткашлик — фазилат, ота-она қўлтиғига кириш бурч, ҳунар ўрганиш — эҳтиёж. Аммо қишлоқ болалари шу фазилатлар, шу эҳтиёжлар, шу бурчлар чегарасида қолиб кетмаслиги керак. Бугун ҳавас билан иш битмайди, оила ўзининг давоми учун, фарзандлари истиқболи учун ўзи майдонга чиқиши керак. Маҳалла оқсоқолларига, фаолларига: «Болаларимиз кечқурун шуғулланишлари учун маҳалла қўмитасидан бир хона ажратиб беринг, муаллимларимиз бор, келиб, фанлар бўйича шуғуллансин, кунлар бўйича жадваллар қилайлик, мусобақалар уюштирайлик», — дейишса ярашади энди. Чойхонада тўпланиб қиладиган бир ош харажатини ҳар ота ўша қўшимча дарс ўтаётган муаллимга сарфласа ярашади энди. Мактаб олдинлари ўқувчи билими, интизоми учун асосий жавобгар эди, энди бу жавобгарлик оиланинг ҳам елкасига тушди. Бас, шундай экан, ота-оналар: «Нега бизнинг мактабдан ҳеч ким олимпиадага қатнашмайди, нега спорт мусобақаларига иштирок этмайди?» деб бемалол мактаб маъмуриятига мурожаат қилиши мумкин.

Кўп ота-ўғил, она-қиз суҳбатларига қулоқ тутдим. Нари борса, Мексиканинг кинолари ҳақида сўз бўлади, нари борса Ипподром бозорида туфлининг неча пуллиги ҳақида. Ахир, бир пайтлар урчуқ йигириб ўтириб момоларимиз ёнбошида иш ўрганаётган қизалоқларга «Киши ўлмай, ўз ерини берама?» деб Ватан ҳақида ўтли қўшиқлар айтишган-ку. Боболар ўғилчаларга. «Шуйтиб Ҳакимбек қирқ ботмонли ўқ-ёйни кўтарганда» деб достонлар куйлаб юрагига ўт солишган-ку! Биламан, бугун ҳам қайсидир хонадонда Руслан Чагаевнинг бокс бўйича жаҳон чемпиони бўлгани ҳақида гап бўляпти. Яна бир оилада:

Ўзбегим машинаси Ҳеч қачон ортда қолмас деб жажжи қизчаларимиз ашула ўрганишаяпти. Яна бир уй дарсхоналарида Гербимиз, Байроғимиз осилган, Мадҳиямиз матни бор, Кичкинтойлар байроқдаги рамзларни бехато санашади, мадҳия куйлашади. Ҳадемай менинг кўнглим тўлмаган хонадонларга ҳам бу обҳаво кириб боради, ахир, оила йили келаётир, бутун диққат оилага қаратилмоқда. Менинг эса кунлар, ойлардан ҳам ўзгим келади, ҳар бир миллатдошимга «Қуш уясида нима гаплар?» деб савол бергим, «Буюк миллат бўлишга элтгувчи йўл» деган шаҳдли жавобни эшитгим келади.

Қутлибека РАҲИМБОЕВА.

ҚЎТЛАЙМИЗ

Қадрли Ғофуржон ШУКУРОВ!

Сизни таваллуд топган кунингиз муносабати билан чин қалбдан самимий табриклаймиз. Бу қутловга Сиз билан республика «Камолот» жамғармасида ёнма-ён ишлаётган ҳамкасбларингиз — Саъдулла, Азамат, шунингдек, Шавкатжон, Одилжон сингари дўсту ёронларингиз ва барча қадрдонларингиз ўзларининг энг эзгу дил истакларини пайваста этишган. Сиз учун ғоят қувончли кунда муборакбод этар эканмиз, ишингизга муваффақият, сиҳат-саломатлик, узоқ умр тилаб, дилингизга туккан орзуларингиз ушалишини ният қиламиз.

ИЧКИЛИК ЖАЗОСИ

Англияда ўтган асрнинг бошларида кайф қилувчи ичимликларни ичишга ружу қилган шахсларни ифлос кийимлар кийдириб, бўйнига «майхўр» деб ёзилган ёрлиқ осиб оғир ишларни бажаришга ундаганлар.

Голландияда ичкиликбоз аёллар блокка ўрнатилган курсига боғлаб уч маротаба сувга бўктириб олинган.

Франциц 1 нинг фармойишига кўра, маст шахс маълум муддатта қамоққа олинган. Мабодо у қайта тавба қилмаса, узоқ муддатга қамалган, у ҳам фойда бермаган чоғда қулоғини кесиб мамлакатдан бадарға қилинган.

* * *

Буюк Карл (742-814) даврида май ичиб биринчи марта қўлга тушган шахс махфий равишда жазоланган, иккинчи маротаба халқ олдида сазойи қилинган. Агар учинчи маротаба бўлса, ўлим жазосига ҳукм этилган.

* * *

Норвегияда қонида 0,5 фоиз алкогол бўлган шахсни уч ҳафта муддатга қамашган. Улар ким бўлишидан қатъий назар оғир жисмоний ишни бажаришга мажбур этилган. Уч йил мобайнида мастлиги учун қамоққа тушган 20 минг шахс орасида бир неча ҳукумат аъзолари ва қирол оиласидан бир шахс ҳам бўлган.

Шоилёс Шоҳайдар ўғли тўплади

Тошкент шаҳар Акмал Икромов туманидаги «DEKSANA» хусусий фирмаси тугатилади. Даъволар эълон босилган кундан бошлаб бир ой давомида қабул қилинади.

<u>Она тили. У миллатнинг ўзаги. Ўзликни таниш ҳам аслида она тилини эгаллаш орқали амалга ошади. Халқ таълим масканларида бу масалага жиддий эътибор қилинмоқда. Хусусан, Касби туманидаги А. Навоий номли мактабда ўзбек тили ва адабиёти пухта ўргатилмоқда.</u>

<u>СУРАТДА: ўқитувчи Мўътабар Пўлатова 5-синф ўқувчиларига она тили ва адабиётидан сабоқ бермоқда.</u>

З. РАҲМАТУЛЛАЕВ олган сурат.

Кекса ижодкорлар бисотидан

БУЛ ЗАМОН

Замон созин чалурман, мудом мен қалб торимда,
Ва куйлайман эл мадҳин ҳар тор чертган онимда.
Ватан ҳуснин қиёслаб чаман-чаман гулзорга
Таърифлайман шеъримда тинмай чин дўсту ёрга.
Қайнар қалбимда илҳом, ушбу гўзал давронда
Завқ-шавқ-ла куйлайман, бул қувончли замонда.
Яйраш даври замони экан, дўстлар, бу даврон
Ҳатто қушу булбуллар ўз боғида ғазалхон.
Шу боис ҳам Юсуфнинг мудом илҳоми тошиб,
Қалб торидан таралар куйлатгувчи соз мудом.

НОН

Ҳаётда энг азиз неъмат аниқ, эй дўстларим, нондир
Ва ҳар дам дилкашу тенгсиз ширин таъмларга зўр кондир.
Шунинг учун доимо эъзоз этурмиз хуш кўриб нонни,
Ва ҳам бунёдчиси бўлмиш сахий қалб уста деҳқонни.
Ҳаётнинг лаззатин шоҳи, десак арзир мудом нонни.
Сабаб нонсиз ёзолмасмиз дўстларга дастурхонни.
Шу боис нон улуғ неъмат эрурким одам авлоди,
Азалдан унга тенг билган мудом покиза иймонни.
Аниқроқ таърифин айтсак, ҳамчун нон тирикликдир,
Ки тутгай умри борича, тирик ҳар жону инсонни,
Меҳр-ла бул Юсуф доим, ёзур нон шаънига шеърлар,
Аларни солиб куйга, азиз авлодлари куйлар!

ҒАЗАЛ

Гўзал шеъру ғазалларни ёзурман, деб умид бирла,
Ҳаётда яхши орзу-ла қалам тутган Юсуфжонман.
Гоҳи бир-бир назм-ла ҳар ёмону яхшининг фарқин,
Ҳамма элга аниқ равшан баён этган Юсуфжонман.
Агар мансабли ҳар одам адолат йўлидан чиқса,
Йўқотди эл ишончин у, дея ёзган Юсуфжонман.
Мудом ишқим билан тинмай, тану жон-ла ёниб беҳад,
Юракдан чин муҳаббат-ла, ғазал битган Юсуфжонман.
Туну кун завқ олиб ҳар чоғ, ижодга бахш этиб ўзни,
Ижод бўстонини ўйлаб, ҳаёт кечган Юсуфжонман.
Бу олам бағрида аҳён ноҳақлик гар ҳукм сурса,
Фалак, ё-раб, бу не ҳол, деб, фиғон чеккан Юсуфжонман.

ДИЛАФРЎЗ ЎЙНАГАНДА

Рақс сирин дил ҳис этар, Дилафрўз ўйнаганда,
Ва завқдин қалблар жўшар, Дилафрўз ўйнаганда.
Рақс бобида топди бахту иқбол қиёссиз,
Санъат боғида яйраб, сурди давру давронда.
У ўйнаса ёғилади беҳад меҳру нигоҳлар,
Мудом мафтуну лолдир, ҳар хиромин кўрганлар.
Саҳнамизнинг юлдузи дея Юсуф таърифлаб,
Раққосани мадҳ этди, қалбин тори-ла куйлаб.

Юсуфжон ШАРИПОВ.

Бош муҳаррир Неъмат ЁҚУБОВ

Таҳрир ҳайъати: Расулмат ҲУСАНОВ, Маҳмуд МИРЗАЕВ, Эркул ЗИКРИЁЕВ, Сиддиқжон МУҲАМЕДЖОНОВ, Мирғиёс ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Сунъатилла САЙДАЛИЕВ, Обиджон ҒОФУРОВ (масъул котиб), Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ.

ҲОМИЙ:
«Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-ширкат қўмитаси

«Қишлоқ ҳаёти» — «Қишлоқ ҳақиқати» газетасининг вориси

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосари —1-33-44-43, 1-33-16-27. Масъул котиб — 1-33-09-93. Деҳқончилик бўлими —1-36-54-51. Ижтимоий ҳаёт ва адолат бўлими —1- 36-56-30. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими —1-36-56-36. Ахборот ва спорт бўлими — 1-36-56-25. Шикоят ва хатлар бўлими — 1-36-54-52.

Рўйхатдан ўтиш тартиб рақами 6. Буюртма Г— 0812, ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди 21.10

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. 1 2 3 3 4 6.